

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «Облік і аудит»
Галузь знань 07 Управління та адміністрування
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА, ОБЛІК ТА
КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВІДШКОДУВАННЯМ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

здобувача:

Рустамової Хумай Абасалі кизи
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Науковий керівник:

д.е.н., професор Гнилицька Л.В
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____ (підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри:

к.е.н., доцент Цятковська О.В.
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____ (підпис)

Київ – 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи складає 96 сторінок, основний текст кваліфікаційної роботи викладено на 71 сторінках друкованого тексту. Робота містить 9 таблиць, 1 формулу, 5 додатків, список використаних джерел з 55 найменувань.

«Інвентаризація активів та зобов'язань підприємства, облік та контроль розрахунків за відшкодуванням завданих збитків»

Об'єкт дослідження є інвентаризація в системі управління господарською діяльністю підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та організаційних аспектів процесу інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, а також розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Метою кваліфікаційної магістерської роботи є теоретико-правове обґрунтування процесу інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, формування облікового забезпечення її результатів та надання рекомендацій щодо дієвої системи контролю розрахунків за відшкодуванням заподіяних збитків.

Для досягнення вказаної мети в магістерській кваліфікаційній роботі необхідно виконати такі *завдання*:

- 1) розкрити роль інвентаризації в діяльності вітчизняних підприємств;
- 2) охарактеризувати окремі види інвентаризації в залежності від потреб управління;
- 3) узагальнити нормативно-правові акти, що регулюють процес проведення інвентаризації на підприємствах України;
- 4) розкрити організаційні етапи проведення інвентаризації;

- 5) охарактеризувати склад документів, якими оформлюють результати інвентаризації;
- 6) відобразити в обліку результати інвентаризації;
- 7) розкрити сутність розрахунків за відшкодуванням завданих збитків;
- 8) охарактеризувати порядок обліку розрахунків з персоналом за відшкодуванням завданих збитків;
- 9) розкрити процедури контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів кваліфікаційної роботи полягає в їх спрямованості на вдосконалення управлінських і облікових процесів вітчизняних підприємств, зокрема у сфері інвентаризації активів та зобов'язань, а також обліку й контролю розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Теоретичне значення роботи визначається узагальненням ролі інвентаризації в діяльності підприємств, класифікацією її видів залежно від управлінських потреб, а також систематизацією нормативно-правової бази України, яка регулює ці процеси. Методична значущість полягає у розробленні алгоритмів проведення інвентаризації, оформлення її результатів та відображення цих даних у бухгалтерському обліку. Особливо цінним є запропонований підхід до аналізу розрахунків за відшкодуванням збитків і процедур їх контролю, що може бути адаптовано до потреб різних підприємств. Практичне значення роботи підтверджується можливістю використання отриманих результатів для вдосконалення облікової політики конкретного підприємства, зокрема ПрАТ «Оболонь», де запропоновані рекомендації щодо оформлення, обліку та контролю розрахунків можуть бути впроваджені для підвищення фінансової дисципліни та прозорості. Розроблені методичні підходи також можуть бути застосовані в інших компаніях чи галузях, сприяючи оптимізації облікових і контрольних процедур у межах національної економіки.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2024.

Рік захисту – 2024.

Ключові слова: інвентаризація, доходи, витрати, активи, фінансовий результат, облік, аналіз, організація обліку, запаси, кредиторська заборгованість, дебіторська заборгованість, грошові кошти, основні засоби, бухгалтерський облік, результат інвентаризації, розрахунок за відшкодування завданих збитків.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1 Роль інвентаризації в діяльності вітчизняних підприємств	6
1.2 Класифікація інвентаризації в залежності від потреб контролю та управління	13
1.3 Нормативно-правове регулювання процесу інвентаризації на підприємствах України	16
РОЗДІЛ 2 ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ	21
2.1 Організація процесу інвентаризації на вітчизняних підприємствах	21
2.2 Документальне оформлення результатів інвентаризації	30
2.3 Відображення в обліку результатів інвентаризації.....	39
РОЗДІЛ 3 ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВІДШКОДУВАННЯМ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ	49
3.1 Сутність розрахунків за відшкодуванням завданих збитків	49
3.2 Документальне оформлення та облік розрахунків з персоналом за відшкодуванням завданих збитків	56
3.3 Процедури контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків	62
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	78

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи обумовлена необхідністю вдосконалення процедур інвентаризації активів та зобов'язань підприємств, особливо в умовах динамічних змін в економіці України. Сучасна практика виявляє значні виклики, пов'язані з обліком і контролем розрахунків за відшкодуванням завданих збитків, що вимагає інтеграції більш ефективних методів у відповідності до міжнародних стандартів та національного законодавства. Аналіз існуючих підходів виявляє недостатню увагу до комплексності цих процесів, що створює ризики фінансової нестабільності. Впровадження науково обґрунтованих рішень у цій сфері сприятиме зміцненню фінансової дисципліни підприємств, підвищенню їх конкурентоспроможності та розвитку економіки України в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У вітчизняній та закордонній літературі існує доволі багато робіт щодо дослідження інвентаризацій активів та зобов'язань. Серед них відомі науковці, як Бутинець Ф.Ф., Гайдуцький П.І., Крамановський Л.М., Штейнманта М.Я., Сопко В.В., Рудницький В.С., Васюта-Беркут О.І., Загожай В.Б., Чербоні Дж., Сей Л., Чумаченко М.Г.

Мета кваліфікаційної магістерської роботи полягає у теоретико-правовому обґрунтуванні процесу інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, формуванні облікового забезпечення її результатів та наданні рекомендацій щодо дієвої системи контролю розрахунків за відшкодуванням заподіяних збитків.

Для досягнення вказаної мети в магістерській кваліфікаційній роботі необхідно виконати такі *завдання*:

- 10) розкрити роль інвентаризації в діяльності вітчизняних підприємств;
- 11) охарактеризувати окремі види інвентаризації в залежності від потреб управління;
- 12) узагальнити нормативно-правові акти, що регулюють процес проведення інвентаризації на підприємствах України;
- 13) розкрити організаційні етапи проведення інвентаризації;

- 14) охарактеризувати склад документів, якими оформлюють результати інвентаризації;
- 15) відобразити в обліку результати інвентаризації;
- 16) розкрити сутність розрахунків за відшкодуванням завданих збитків;
- 17) охарактеризувати порядок обліку розрахунків з персоналом за відшкодуванням завданих збитків;
- 18) розкрити процедури контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків.

Об'єкт дослідження – інвентаризація в системі управління господарською діяльністю підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та організаційних аспектів процесу інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, а також розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Методами дослідження є аналіз (аналіз нормативно-правових актів, що регулюють процес проведення інвентаризації на підприємствах, аналіз фактичних даних про результати проведених інвентаризацій на прикладі конкретного підприємства), синтез (визначити та побудувати логічні зв'язки між різними етапами інвентаризаційного процесу), оцінка системи обліку та контролю (дослідження системи обліку та контролю за активами і зобов'язаннями, що може включати огляд бухгалтерської документації, перевірку внутрішніх процедур та оцінку використовуваних інформаційних систем), узагальнення (відображення в обліку результатів, документальне оформлення інвентаризацій, виявлення недоліків, з якими зіштовхнеться підприємство від час проведення інвентаризацій), а також табличний метод.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів кваліфікаційної роботи полягає в їх спрямованості на вдосконалення управлінських і облікових процесів вітчизняних підприємств, зокрема у сфері інвентаризації активів та зобов'язань, а також обліку й контролю розрахунків за відшкодуванням завданих збитків.

Теоретичне значення роботи визначається узагальненням ролі інвентаризації в діяльності підприємств, класифікацією її видів залежно від управлінських потреб, а також систематизацією нормативно-правової бази України, яка регулює ці процеси. Методична значущість полягає у розробленні алгоритмів проведення інвентаризації, оформлення її результатів та відображення цих даних у бухгалтерському обліку. Особливо цінним є запропонований підхід до аналізу розрахунків за відшкодуванням збитків і процедур їх контролю, що може бути адаптовано до потреб різних підприємств. Практичне значення роботи підтверджується можливістю використання отриманих результатів для вдосконалення облікової політики конкретного підприємства, зокрема ПрАТ «Оболонь», де запропоновані рекомендації щодо оформлення, обліку та контролю розрахунків можуть бути впроваджені для підвищення фінансової дисципліни та прозорості. Розроблені методичні підходи також можуть бути застосовані в інших компаніях чи галузях, сприяючи оптимізації облікових і контрольних процедур у межах національної економіки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Роль інвентаризації в діяльності вітчизняних підприємств

Інвентаризація є ключовим елементом системи управління підприємством, який допомагає керівництву отримати реальну картину про стан активів, і на цій основі ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення. Вона забезпечує постійний контроль за використанням ресурсів та виявлення можливих розбіжностей між обліковими даними і фактичним станом справ, що сприяє підвищенню операційної ефективності. Окрім того, інвентаризація є важливим елементом захисту активів підприємства, оскільки регулярні перевірки дозволяють вчасно виявити неефективність використання ресурсів, нестачі або надлишки, а також проблеми з управлінням та зберіганням активів.

Опосередковано інвентаризація виступає одним із важливих інструментів забезпечення ефективної діяльності підприємства, сприяючи виявленню можливих ризиків, контролюючи збереження активів та надаючи можливість своєчасно коригувати облікові дані для забезпечення прозорості та достовірності фінансової інформації. Її роль не обмежується лише контролем за фактичною наявністю активів і зобов'язань, а має більш широке значення для управління ресурсами та забезпечення ефективної діяльності підприємства.

Такий підхід допомагає знизити ризики фінансових втрат і покращити внутрішній контроль, створюючи основу для надійного обліку та звітності. Інвентаризація слугує своєрідною "точкою контролю", яка забезпечує порядок у бухгалтерському обліку та мінімізує можливі ризики для підприємства.

Сутність інвентаризації як форми контролю та елемента методу бухгалтерського обліку у своїх публікаціях розкривала низка авторів (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення сутності інвентаризації у науковій публіцистиці

№ з/п	Визначення поняття	Автор
1	2	3
1	Інвентаризація – це елемент методу бухгалтерського обліку, за допомогою якого забезпечується наявність облікових даних про засоби підприємства	Бурчак З.Г. [1]
2	Інвентаризація – це перевірка та оцінка фактичної наявності об'єктів контролю, яка здійснюється шляхом спостереження, вимірювання, реєстрації з подальшим порівнянням даних з обліковими показниками	Бутинець Ф.Ф. [2].
3	Інвентаризація – елемент методу бухгалтерського обліку, за допомогою якого забезпечується наявність облікових даних про засоби підприємства.	Васюта-Беркут О.І. [3]
4	Інвентаризація – це спосіб виявлення фактичної наявності і звіряння його з даними бухгалтерського обліку.	Гольцова О.М. [4]
5	Інвентаризація – спосіб виявлення (з наступним обліком) господарських засобів і джерел їх формування, не оформлених поточною документацією, для забезпечення достовірності показників обліку і звітності підприємства.	Грайова Н.М. [5]
6	Інвентаризація – це перевірка в натурі наявності та стану товарно-матеріальних цінностей підприємства, розрахунків і зобов'язань і звірка фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку.	Деречин В.В., Кізім М.М.[6]
7	Інвентаризація – це допоміжний спосіб первинного спостереження, сутність якого полягає у виявленні і документальному підтвердженні наявності, стану оцінки активів і зобов'язань для забезпечення достовірності показників бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства.	Загорай В.Б., Базась М.Ф., Матюха М.М. [7]
8	Інвентаризація – це складання опису майна (інвентаря) підприємства, установи на підставі періодичної перевірки наявності цінностей, що перебувають на балансі підприємства, стану їх збереження правильності ведення обліку й оцінювання.	Загородній А.Г. [8]
9	Інвентаризація – це процес, під час якого визначають фактичну наявність цінностей, виявляють відхилення від книг обліку і причини відхилень.	Сопко В.В. [9]

Продовження таблиці 1.1

1	2	3
10	Інвентаризація – це спосіб бухгалтерського обліку майна, коштів підприємства, що забезпечує відповідність облікових даних їх фактичній наявності.	Ткаченко Н.М. [10]

Джерело: узагальнено автором на основі [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10]

Інвентаризація виконує кілька ключових функцій, які суттєво впливають на ефективність управління активами та зобов'язаннями підприємства. Кожна з цих функцій має важливе значення для забезпечення точності бухгалтерського обліку, контролю за збереженням активів та ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.

1. *Контроль за фактичною наявністю активів.* Основною функцією інвентаризації є перевірка відповідності фактичної наявності матеріальних цінностей, основних засобів та фінансових активів даним бухгалтерського обліку. Цей контроль дозволяє виявити нестачі або надлишки, що можуть свідчити про зловживання, неефективність управління або помилки в обліку. Як зазначає науковцями, проведення інвентаризації допомагає підприємствам утримувати баланс між ресурсами та зобов'язаннями.

2. *Виявлення розбіжностей.* Інвентаризація сприяє виявленню розбіжностей між обліковими даними і фактичною наявністю активів. Це важливо не лише для виявлення помилок, але й для усунення причин цих розбіжностей. Дослідження В.М. Сопка показує, що регулярне проведення інвентаризацій є ефективним засобом запобігання помилкам у обліку та підвищення точності фінансової звітності.

3. *Оцінка ефективності використання ресурсів.* Інвентаризація дозволяє керівництву підприємства оцінити, наскільки ефективно використовуються наявні ресурси. Виявлення надлишкових запасів або тривалих дебіторських заборгованостей може вказувати на проблеми в управлінні запасами або недостатню ефективність збору боргів. В результаті, підприємство може вжити заходів для оптимізації використання ресурсів, що сприяє поліпшенню фінансових результатів.

4. *Запобігання зловживанням.* Регулярні перевірки наявності активів та зобов'язань за допомогою інвентаризації є важливим засобом запобігання шахрайству. Ця функція допомагає формувати культуру відповідальності серед працівників і підвищує рівень внутрішнього контролю, оскільки знання про регулярні перевірки знижує ймовірність вчинення зловживань.

5. *Підтвердження достовірності фінансової звітності.* Інвентаризація є важливим етапом підготовки до складання фінансової звітності. Вона підтверджує достовірність облікових даних і забезпечує правильність відображення активів та зобов'язань у звітності. Тому результати інвентаризації є критично важливими для зовнішніх аудиторів, які оцінюють фінансовий стан підприємства.

6. *Формування управлінських рішень.* Інформація, отримана в результаті інвентаризації, слугує основою для ухвалення стратегічних управлінських рішень. Наприклад, виявлення нерентабельних активів може стати підставою для їх реалізації або списання, що сприяє оптимізації структури активів і покращенню фінансових показників підприємства.

7. *Забезпечення відповідності нормативним вимогам.* Інвентаризація є обов'язковою процедурою відповідно до вимог національного законодавства та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Виконання цієї функції забезпечує дотримання правових норм і стандартів, що є важливим аспектом для будь-якого підприємства.

Отже, функції інвентаризації є важливими для забезпечення стабільної роботи підприємства. Впровадження системи інвентаризації, що враховує специфіку підприємства, допоможе оптимізувати його діяльність та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

Саме завдяки інвентаризації керівництво може отримати реальні, підтвержені дані для аналізу, що дає можливість не лише контролювати збереження активів, а й оптимізувати їх використання. Це стає особливо важливим в умовах обмежених ресурсів та нестабільної економічної ситуації, коли кожен управлінський крок повинен бути обґрунтованим і спрямованим на забезпечення стійкості підприємства.

Одним із ключових аспектів впливу інвентаризації є можливість отримання фактичних даних про стан матеріальних та нематеріальних активів, що дозволяє керівництву приймати стратегічно важливі рішення. Так, наприклад, точні дані про стан товарно-матеріальних запасів можуть сигналізувати про необхідність оптимізації управління запасами. Якщо підприємство виявляє надлишок запасів, це може свідчити про надмірне зберігання ресурсів, яке може призвести до додаткових витрат, таких як вартість зберігання чи амортизація. Відповідно, керівництво може ухвалити рішення про продаж або ліквідацію зайвих запасів, що дозволяє вивільнити оборотні кошти для інших потреб.

З іншого боку, інвентаризація допомагає виявляти нестачі активів або їхню зношеність, що часто вимагає оперативних управлінських рішень. Наприклад, при виявленні нестачі основних засобів або їх фізичного зношення, керівництво може ухвалити рішення про інвестиції в оновлення виробничих потужностей або модернізацію технологічного обладнання. Це дозволить підприємству підтримувати або навіть підвищувати продуктивність і знижувати витрати на ремонт та обслуговування. Таким чином, інвентаризація виступає не просто інструментом перевірки, а базою для стратегічного розвитку підприємства.

Окремо варто зазначити, що інвентаризація також має важливий вплив на управління фінансовими зобов'язаннями підприємства. Точна інформація про заборгованість перед постачальниками, підрядниками чи кредиторами дозволяє ефективно планувати платежі, що сприяє уникненню штрафів та пені за прострочення виплат. У результаті цього підприємство зберігає свою репутацію перед контрагентами і підвищує рівень фінансової дисципліни. Крім того, виявлення прострочених або неплатоспроможних дебіторських заборгованостей може стати підставою для розробки жорсткішої кредитної політики або реалізації заходів щодо прискорення стягнення боргів.

Інвентаризація відіграє вирішальну роль у процесі прийняття управлінських рішень щодо структури активів підприємства. Підприємства постійно мають балансувати між своїми активами та зобов'язаннями, а регулярні інвентаризаційні перевірки дозволяють отримати достовірну інформацію про фактичний стан справ.

Завдяки цьому керівництво може приймати більш обґрунтовані рішення щодо майбутнього розвитку компанії, наприклад, щодо доцільності продажу чи списання старих активів або інвестицій у нові напрямки. Наприклад, якщо інвентаризація виявляє, що певна група активів перестала приносити дохід або є збитковою, керівництво може ухвалити рішення про їх продаж і спрямування отриманих коштів на більш перспективні інвестиційні проекти.

Окрім стратегічного впливу, інвентаризація відіграє ключову роль в операційному управлінні підприємством. Операційні рішення, пов'язані з управлінням запасами, розподілом матеріалів або плануванням виробничих потужностей, також базуються на даних, отриманих під час інвентаризації. Наприклад, якщо дані інвентаризації показують, що запаси сировини на підприємстві надмірні, це може свідчити про неефективне планування виробничого процесу або некоректне прогнозування попиту на продукцію. Відповідно, керівництво може внести зміни у виробничі плани, скоротити закупівлі сировини чи перерозподілити ресурси, що допоможе уникнути зайвих витрат і зменшити фінансові ризики.

Також важливо зазначити, що інвентаризація має безпосередній вплив на підвищення прозорості фінансової звітності підприємства. Достовірна інформація про наявність активів та зобов'язань дозволяє керівництву коректно відображати їх у фінансових документах, що підвищує рівень довіри з боку інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Це особливо важливо для публічних компаній та підприємств, що залучають зовнішнє фінансування, адже прозора і надійна фінансова звітність є однією з головних вимог інвесторів.

Крім цього, інвентаризація сприяє підвищенню якості внутрішнього контролю на підприємстві. Регулярне проведення інвентаризаційних перевірок стимулює працівників більш відповідально ставитися до своїх обов'язків щодо збереження активів, що зменшує ймовірність виникнення зловживань чи шахрайства. Це дозволяє керівництву оперативно виявляти слабкі місця у системі внутрішнього контролю і вживати заходів для їх усунення.

Таким чином, інвентаризація не лише забезпечує підприємство точними даними про стан активів і зобов'язань, але й виконує функцію інформаційного забезпечення для прийняття стратегічних і операційних рішень. Вона дозволяє підприємству своєчасно реагувати на зміни в економічному середовищі, мінімізувати ризики і оптимізувати управлінські процеси. Завдяки цьому інвентаризація стає не лише необхідною формальною процедурою, а важливим інструментом для підвищення ефективності управління підприємством.

Отже, інвентаризація виступає важливим інструментом для підприємств, адже вона сприяє виявленню реального стану ресурсів, забезпечуючи керівництво точними даними для обґрунтованих управлінських рішень. Як показало дослідження, інвентаризація не обмежується лише контролем за наявністю активів, а має широке застосування для забезпечення прозорості облікової політики, підвищення ефективності операцій і зниження ризиків.

Аналіз ролі інвентаризації підтвердив, що цей процес є важливим елементом підтримки контролю за витратами, захисту ресурсів від нераціонального використання та втрат, а також інструментом внутрішнього контролю. Завдяки регулярним перевіркам можна вчасно виявити неефективності у використанні ресурсів та запобігти можливим збиткам. Зокрема, інвентаризація дозволяє оперативно реагувати на зміни в облікових даних, створюючи передумови для підтримання облікової інформації на належному рівні. Це, у свою чергу, сприяє формуванню довіри до фінансової звітності підприємства як серед інвесторів і партнерів, так і серед внутрішніх користувачів.

1.2 Класифікація інвентаризації в залежності від потреб контролю та управління

Класифікація інвентаризації базується на різних критеріях, що відображають потреби підприємства в управлінні активами та зобов'язаннями. Основними критеріями класифікації інвентаризації є:

- Періодичність проведення (планова та позапланова інвентаризація);
- Обсяг охоплених активів (повна та часткова інвентаризація);
- Методи проведення (документальна та фактична інвентаризація);
- Управлінські цілі (контрольна, аналітична інвентаризація для оцінки ефективності використання ресурсів та фінансового планування).

Кожен із цих видів інвентаризації виконує свою унікальну функцію та допомагає підприємству вирішувати конкретні завдання, пов'язані з обліком, контролем і управлінням активами та зобов'язаннями.

Охарактеризуємо детально кожен з вказаних видів інвентаризації.

1. За періодичністю проведення:

Планова інвентаризація. Це найбільш поширений вид інвентаризації, який проводиться згідно з попередньо затвердженим графіком або на підставі внутрішніх нормативних документів підприємства. Зазвичай вона здійснюється щорічно, наприкінці звітного періоду, для забезпечення достовірності даних про активи та зобов'язання, що відображаються у фінансовій звітності. Основна мета планової інвентаризації - підтвердити відповідність облікових даних фактичному стану активів і зобов'язань.

Позапланова інвентаризація. Проводиться у випадках виникнення необхідності незалежно від заздалегідь затверджених термінів. Причинами проведення позапланової інвентаризації можуть бути надзвичайні події, такі як крадіжки, стихійні лиха, пожежі, а також внутрішні рішення керівництва у випадку виявлення можливих зловживань або помилок в обліку. Позапланові інвентаризації також проводяться при зміні матеріально відповідальних осіб або перед реорганізацією підприємства.

2. За обсягом охоплених активів:

Повна інвентаризація. Вона охоплює всі активи та зобов'язання підприємства, включаючи основні засоби, запаси, фінансові зобов'язання та дебіторсько-кредиторську заборгованість. Повна інвентаризація є найбільш ресурсозатратною і потребує значних зусиль з боку облікових працівників, оскільки вона вимагає перевірки кожного елемента активів. Такий вид інвентаризації зазвичай проводиться на великих підприємствах для повної перевірки стану активів або перед проведенням аудиту.

Часткова інвентаризація. Зазвичай вона охоплює певний сегмент активів підприємства, наприклад, товарно-матеріальні запаси або основні засоби. Така інвентаризація може проводитися на підприємствах, де часті перевірки ресурсів є критично важливими для забезпечення безперервності бізнесу. Часткова інвентаризація застосовується у випадках, коли необхідно оперативно перевірити стан певної групи активів без залучення значних ресурсів.

3. За методами проведення:

Документальна інвентаризація. Цей вид інвентаризації передбачає перевірку відповідності даних облікових документів фактичному стану активів і зобов'язань. Документальна інвентаризація проводиться на підставі бухгалтерських документів, що відображають наявність активів на дату перевірки. Вона часто поєднується з фактичною перевіркою активів, але може бути використана окремо, наприклад, для інвентаризації розрахунків або зобов'язань.

Фактична інвентаризація. Цей метод передбачає фізичне визначення кількості та стану активів шляхом їх огляду та перерахунку. Фактична інвентаризація є найбільш надійним методом перевірки, оскільки вона дозволяє безпосередньо визначити реальну кількість активів, що є наявними на підприємстві. Однак її проведення може бути доволі тривалим та ресурсозатратним.

4. За управлінськими цілями:

Контрольна інвентаризація. Вона спрямована на перевірку збереження активів та дотримання встановлених правил їх використання. Така інвентаризація може проводитися раптово або планово для перевірки роботи матеріально

відповідальних осіб. Контрольна інвентаризація забезпечує виявлення фактів розкрадання, зловживань або порушень у веденні обліку.

Аналіз ефективності використання ресурсів. Інвентаризація може проводитися з метою виявлення ефективності використання ресурсів підприємства, таких як основні засоби або товарно-матеріальні запаси. Це дозволяє керівництву ухвалювати рішення щодо доцільності подальшого використання певних активів або їхнього списання, якщо вони не приносять прибутку або є збитковими.

Інвентаризація для фінансового планування. В окремих випадках інвентаризація проводиться з метою отримання точних даних для подальшого фінансового планування. Керівництво підприємства може використовувати інформацію про фактичну наявність активів та зобов'язань для розробки бюджетів, планів капіталовкладень, а також для прогнозування руху грошових коштів.

Інвентаризація, залежно від виду та цілей її проведення, забезпечує керівництво підприємства точними даними для ухвалення стратегічних та операційних рішень. Вона є важливим інструментом як для контролю за збереженням активів, так і для забезпечення ефективного управління ресурсами, що сприяє досягненню фінансових та операційних цілей підприємства.

Отже, класифікація видів інвентаризації відповідно до потреб контролю та управління розкрила широкий спектр застосування цього процесу. Залежно від управлінських завдань, підприємства можуть використовувати різні типи інвентаризації: планову або позапланову, повну чи часткову, документальну або фактичну. Така багатогранність дозволяє підприємству адаптувати процес інвентаризації відповідно до поточних потреб і умов, забезпечуючи високий рівень контролю. Наприклад, підготовка до зовнішнього аудиту вимагає проведення повної інвентаризації, що дозволяє надати точну інформацію про стан активів та забезпечити відповідність облікових даних фактичним показникам. Контроль за витратами, навпаки, може здійснюватися шляхом часткової інвентаризації певних груп активів, таких як товарно-матеріальні запаси.

1.3 Нормативно-правове регулювання процесу інвентаризації на підприємствах України

Для того, щоб підприємство функціонувало належним чином та здійснювало статутну діяльність, держава розробляє нормативно-правові інструменти і в подальшому контролює їх чітке дотримання. Це стосується і процесу інвентаризації.

Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [11] для підтвердження правильності та достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності, передбачено проведення підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями інвентаризацію незалежно від форм власності інвентаризації майна, коштів і фінансових зобов'язань

Відповідальність за проведення інвентаризації покладається на керівника підприємства, який повинен у стислі строки створити необхідні умови для проведення інвентаризації та визначити предмет, кількість і строки проведення інвентаризації, крім випадків, коли проведення інвентаризації є обов'язковим.

Для правильного використання нормативно-правових актів при проведенні інвентаризації необхідно мати чітке уявлення про їх склад і характер застосування при вчиненні процедури інвентаризації та відображенні її результатів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Нормативно-правові акти, що регулюють правила інвентаризації узагальнено в табл. 1.2.

Згадані в таблиці 1.2 нормативні акти забезпечують основу для дотримання вимог щодо обліку та інвентаризації активів підприємств у різних сферах їх діяльності. Вони охоплюють ключові аспекти процесу контролю за матеріальними цінностями, грошовими коштами та іншими активами, створюючи надійну систему управління та звітності.

Таблиця 1.2 - Нормативно-правове забезпечення організації та методики проведення інвентаризації

№ з/п	Нормативний документ	Зміст
1	2	3
1	Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84р. №8073-Х із змінами і доповненнями [12]	Регулює правовідносини з приводу адміністративних правопорушень
2	Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. №2341-III із змінами і доповненнями [13]	Регулює правовідносини з приводу кримінальних правопорушень
3	Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XI зі змінами і доповненнями [11]	Передбачає, що для забезпечення достовірності даних перед складанням фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію
4	Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [14]	Визначає послідовність інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків
5	Про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), нестачею або втратою дорогоцінних каменів і валютних цінностей: Закон України від 06.06.95 р. № 217/95-ВР зі змінами і доповненнями [15]	Регулює порядок віднесення сум нестач на винних осіб та порядок розмірів збитків. Стягнення сум з винних осіб, здійснюється у повному розмірі, балансова вартість понесених збитків залишається за підприємством, а залишок перераховується до бюджету
6	Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, Наказ Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013 року [17]	Висвітлено основні засади та вимоги до фінансової звітності, її формування та склад. Представлено методика заповнення та подання фінансової звітності, а також її класифікація відповідно до МСФЗ
7	Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [16]	Передбачає випадки проведення обов'язкової інвентаризації

Продовження таблиці 1.2

1	2	3
8	Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.1996 р. № 116 зі змінами та доповненнями [18]	При виявленні нестач та втрат з вини матеріально відповідальної особи, винна особа зобов'язана відшкодувати підприємству завдані збитки пов'язані з нестачею чи псуванням цінностей.

Джерело: узагальнено автором на основі [11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18]

Крім зазначених актів при проведенні інвентаризації можуть використовуватися специфічні нормативні документи, які опосередковано чинять вплив на процес проведення інвентаризації, однак відіграють значну роль у забезпеченні правдивості бухгалтерського обліку та ефективного внутрішнього контролю на підприємствах. Серед таких нормативних актів слід виокремити:

1. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 (зі змінами та доповненнями) [19]. Воно встановлює чіткі вимоги до оформлення бухгалтерських записів, зокрема заборону на виправлення та помарки. Неправильні записи повинні бути закреслені однією рисою, а зверху вноситься правильний запис, який підлягає перевірці комісією. Ця вимога спрямована на забезпечення прозорості та надійності облікових даних, а також мінімізацію можливих помилок та зловживань.

2. Порядок застосування норм природного убутку нафтопродуктів при прийманні, відпуску, зберіганні й транспортуванні, затверджений Постановою Держпостачу від 05.08.2020 р. № 686 [20]. Цей документ встановлює норми природного убутку для нафтопродуктів, що застосовуються при їх прийманні, відпуску, зберіганні та транспортуванні. Він визначає допустимі межі втрат нафтопродуктів, що допомагає уникнути порушень у процесі обліку і контролю збереження цих матеріалів на підприємствах, які працюють з нафтопродуктами.

3. Положення про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежалась, затверджене спільним наказом Міністерства економіки та Міністерства фінансів від 10.09.1996 р. № 120/190 [21]. Це положення регулює процедуру уцінки та реалізації товарів, що не знайшли попиту або залежались на складах. Документ визначає порядок оцінки таких товарів, правила проведення уцінки, а також облікове відображення цих операцій. Це особливо важливо для підприємств, які мають великі товарні залишки та зобов'язані вести їх облік згідно з чинним законодавством.

4. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637 [22]. Документ встановлює порядок ведення та обліку касових операцій, зокрема методику проведення інвентаризації готівки в касах підприємств. Він містить вимоги до забезпечення надійності касового обліку, що є необхідним для підприємств у забезпеченні контролю за грошовими коштами та їх інвентаризацією.

5. Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1993 р. № 158 [23]. Дане положення передбачає порядок інвентаризації майна державних підприємств, що підлягають приватизації або корпоратизації, а також майна, яке передається в оренду. Воно містить правила та методику інвентаризації для забезпечення повноти обліку майна в процесі приватизаційних змін.

6. Перелік робіт, при виконанні яких може запроваджуватись колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики від 12.05.1996 р. № 43 [24]. Цей документ містить перелік робіт, при виконанні яких дозволяється запровадження колективної матеріальної відповідальності. Такий підхід до відповідальності допомагає підприємствам організувати захист матеріальних цінностей, закріплених за групами працівників, та ефективно контролювати їх збереження.

7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 [25]. Ця інструкція містить вказівки щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку для підприємств і організацій, що є основою для ведення обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій відповідно до вимог національних стандартів бухгалтерського обліку.

8. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, затверджені Міністерством аграрної політики від 04.12.2003 р. № 37-27-12/14023 [26]. Цей документ забезпечує сільськогосподарські підприємства методикою та послідовністю проведення інвентаризації активів і зобов'язань, що допомагає ефективно управляти ресурсами.

Варто зазначити, що значну роль в організації процесу інвентаризації відіграє нормативно-правова база, яка регулює вимоги та процедури, що забезпечують її законність і стандартизацію. Українське законодавство передбачає обов'язкові вимоги для проведення інвентаризації в певних ситуаціях, таких як підготовка до складання фінансової звітності чи проведення річної інвентаризації. Це забезпечує єдині підходи до оцінки активів, мінімізує ризики розбіжностей в облікових даних і сприяє ефективному контролю.

Отже за результатами дослідження теоретико-правових основ інвентаризації активів та зобов'язань встановлено, що інвентаризація є важливим елементом внутрішнього контролю, яка надає підприємствам можливість отримати точну і актуальну інформацію про стан їхніх ресурсів. Це, в свою чергу, забезпечує підтримку управлінських рішень, підвищує ефективність діяльності та сприяє досягненню фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКА ОБЛІКУ ЇЇ РЕЗУЛЬТАТІВ

2.1 Організація процесу інвентаризації на вітчизняних підприємствах

Згідно законодавства України суб'єкти господарювання зобов'язані проводити інвентаризацію. Терміни та об'єкти інвентаризації визначає керівник підприємства, який зобов'язаний це робити відповідно до статті 10 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [11].

Інвентаризація є важливим інструментом забезпечення достовірності бухгалтерського обліку та фінансової звітності, оскільки усі активи та зобов'язання перевіряються, а їх фактична наявність, стан, відповідність критеріям визнання та оцінка документально підтверджуються.

В даній кваліфікаційній роботі розглянемо організацію проведення інвентаризації та методики обліку її результатів на основі ПрАТ «Оболонь». ПрАТ «Оболонь» - корпорація з виробництва пива, безалкогольних, слабоалкогольних напоїв, мінеральної води. Крім того, компанія має дозволи на оптову і роздрібну торгівлю напоями, діяльність транспортних агентств (див. додаток А). Інвентаризація на підприємстві проводиться згідно з законодавством України.

Процедури проведення інвентаризації детально описані в Положенні про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 [14]. Керівники підприємств, члени інвентаризаційних комісій та особи з ключовими обов'язками повинні бути ознайомлені з процедурами проведення інвентаризації.

Згідно з українським законодавством, обов'язковій інвентаризації підлягають усі активи та зобов'язання підприємства, щоб забезпечити достовірність

бухгалтерської інформації та запобігти фінансовим втратам через недостачі чи інші втрати. Відтак об'єктами обов'язкової інвентаризації є:

1. Матеріальні активи:

- Основні засоби (будівлі, споруди, машини, обладнання): інвентаризація здійснюється для підтвердження їхньої наявності та стану.

- Нематеріальні активи: перевіряються права на використання, патенти, ліцензії, програмне забезпечення тощо.

- Запаси (сировина, матеріали, готова продукція, товари): проводиться перевірка фактичної наявності та оцінка відповідності залишків обліковим даним.

2. Грошові кошти:

Грошові кошти в касі, на банківських рахунках, а також інші цінності (цінні папери, коштовні метали) обов'язково перевіряються для підтвердження наявності та відповідності обліковим даним.

3. Зобов'язання підприємства:

Дебіторська та кредиторська заборгованість: проводиться перевірка обґрунтованості та достовірності заборгованостей, а також стану розрахунків з контрагентами.

Інші зобов'язання: оцінюються поточні та довгострокові зобов'язання, включаючи кредитні зобов'язання, заборгованість перед постачальниками та працівниками.

4. Фінансові інструменти:

Це можуть бути цінні папери, інвестиції, а також інші фінансові активи, які потребують підтвердження фактичної наявності та відповідності обліковим даним.

Порядок та терміни проведення інвентаризації визначають Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань № 879. Норми даного положення конкретизує Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 [16], коли мова йде про необхідність проведення обов'язкової щорічної інвентаризації перед складанням річної фінансової звітності.

Основні випадки фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, що потребують проведення обов'язкової інвентаризації надано в табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Випадки, у яких проведення інвентаризації є обов'язковим

Випадки у фінансово-господарській діяльності установ	Умови та терміни проведення	Підстава
1	2	3
Складання річної фінансової звітності	Проводиться до дати балансу у визначений період	Абз. 1 п. 12 Порядку № 419; абз. 2 п. 7 розд. I Положення № 879
Зміна матеріально відповідальних осіб; за колективної (бригадної) матеріальної відповідальності: <ul style="list-style-type: none"> • зміна керівника колективу (бригадира); • вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів; • на вимогу хоча б одного члена колективу (бригади) 	На день приймання-передачі справ в обсязі активів, які перебувають на відповідальному зберіганні	Абз. 4 п. 12 Порядку № 419; абз. 4 п. 7 розд. I Положення № 879
Установлення фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей	На день встановлення факту	Абз. 5 п. 12 Порядку №419; абз. 5 п. 7 розд. I Положення № 879
За судовим рішенням або на підставі належно оформленого документа органу, який відповідно до закону має право вимагати проведення такої інвентаризації	У термін та в обсязі, зазначених у належно оформленому документі цих органів, але не раніше дня отримання відповідного документа	Абз. 5 п. 12 Порядку № 419; абз. 6 п. 7 розд. I Положення № 879
Техногенна аварія, пожежа чи стихійне лихо	На день після закінчення явищ	Абз. 6 п. 12 Порядку № 419; абз. 7 п. 7 розд. I Положення № 879
Припинення діяльності підприємства		Абз. 7 п. 12 Порядку № 419; абз. 8 п. 7 розд. I Положення № 879
Одержання відмови постачальника задовольнити претензію щодо недовантаження товарів або одержання від покупця претензії щодо недовантаження товарів	Проводиться вибіркова інвентаризація тих товарів, на які заявлені вказані претензії	П. 9 розд. I Положення № 879

Джерело: складено на основі [14; 16]

В цілому, рекомендується проводити щорічну інвентаризацію на підприємстві до 31 грудня звітного року. Хоч згідно з пунктом 879 розділу I Положення № 10, терміни проведення інвентаризації різних видів активів можуть істотно відрізнятися (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Терміни проведення інвентаризації окремих об'єктів бухгалтерського обліку

Види активів та зобов'язань	Період проведення	Підстава
1	2	3
<ul style="list-style-type: none"> • Необоротні активи (крім незавершених капітальних інвестицій, об'єктів основних засобів, які на момент інвентаризації перебуватимуть поза установою, зокрема, автомобілів, морських і річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, тощо); • Запаси (крім незавершеного виробництва та напівфабрикатів, інших матеріальних цінностей, які на момент інвентаризації перебуватимуть поза установою); • Поточні біологічні активи; • Дебіторська та кредиторська заборгованості; • Витрати і доходи майбутніх періодів; • Зобов'язання (крім невикористаних забезпечень, розрахунків з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування) 	3 місяці до дати балансу перед складанням річної фінансової звітності	Абз. 2 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Незавершені капітальні інвестиції, незавершене виробництво, напівфабрикати, фінансові інвестиції, грошові кошти, кошти цільового фінансування, зобов'язання у частині невикористаних забезпечень, розрахунки з бюджетом та з відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2 місяці до дати балансу перед складанням річної фінансової звітності	Абз. 3 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Об'єкти основних засобів, зокрема автомобілів, морських й річкових суден, які відбудуть у тривалі рейси, інших матеріальних цінностей, які на дату інвентаризації перебуватимуть поза установою	До тимчасового вибуття з установи	Абз. 4 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію

Продовження таблиці 2.2

1	2	3
Земельні ділянки, будівлі, споруди та інші нерухомі об'єкти (крім нерухомого майна державних підприємств, їх об'єднань, установ та організацій, у т. ч. того, що передано в оренду, концесію, та державного майна, яке не увійшло до статутного капіталу господарських організацій, утворених у процесі приватизації та корпоратизації, інвентаризація яких проводиться відповідно до вимог законодавства щодо об'єктів державної власності)	1 раз на три роки	Абз. 5 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Інструменти, прилади, інвентар (меблі) – за рішенням керівника установи: всі зазначені об'єкти; не менше 30% усіх зазначених об'єктів	Протягом 3 років; щороку	Абз. 6 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Музейні цінності – за рішенням центрального органу виконавчої влади, який здійснює формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей	За встановленими зазначеним органом строками	Абз. 7 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Бібліотечні фонди – за рішенням керівника установи за встановленим ним графіком	Протягом року	Абз. 8 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію
Дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, які містяться у приладах, обладнанні та інших виробках	Одночасно з інвентаризацією цих приладів, обладнання та інших виробів	Абз. 10 п. 10 розд. I Положення про інвентаризацію

Джерело: складено на основі [14]

Річна інвентаризація повинна бути завершена до дати складання балансу. Враховуючи тримісячний термін перевірки необоротних активів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованостей, витрат і доходів майбутніх періодів, а також зобов'язань, доцільно розпочинати її після 1 жовтня звітнього року. Водночас інвентаризацію грошових коштів, коштів цільового фінансування, зобов'язань за невикористаними забезпеченнями, розрахунків із бюджетом і

відрахувань на загальнообов'язкове державне соціальне страхування слід проводити після 1 листопада.

Строки та періодичність інвентаризації для окремих видів активів і зобов'язань можуть бути визначені:

- окремим наказом керівника на початку року;
- або в розпорядчому документі, що регулює облікову політику підприємства.

Хоча строки проведення інвентаризації встановлює керівник підприємства, вони не можуть перевищувати меж, визначених Положенням № 879.

Для посилення уявлення про організацію процесу інвентаризації скористаємося практичним досвідом з цього питання ПрАТ «Оболонь». При цьому слід звернути увагу, що процес інвентаризації включає декілька етапів.

Зокрема підготовчий етап інвентаризації розпочинається з формування Наказу керівником підприємства про проведення інвентаризації. Цей наказ визначає основні параметри інвентаризації: терміни її проведення, об'єкти, що підлягають перевірці, і склад інвентаризаційної комісії (див. додаток Б).

Підготовка починається з формування інвентаризаційної комісії. До її складу входять представники бухгалтерської служби, керівники структурних підрозділів, а також інші фахівці, які володіють знаннями щодо специфіки обліку та зберігання активів. На ПрАТ «Оболонь», як і на інших підприємствах, важливою умовою є те, що матеріально відповідальні особи, які відповідають за активи, що перевіряються, не можуть входити до складу цієї комісії. Це забезпечує об'єктивність перевірки.

Перед початком інвентаризації всі документи щодо руху активів мають бути приведені до ладу. Це передбачає завершення обробки первинної документації, яка стосується прибуткових та видаткових операцій, що здійснювалися до дати інвентаризації. На основі цих документів бухгалтерія підприємства формує реєстри прибуткових і видаткових операцій або звіти про рух активів, які відображають актуальний стан облікових даних. Ці звіти дозволяють визначити залишки активів на дату інвентаризації, що є відправною точкою для їх порівняння з фактичними даними.

На ПрАТ «Оболонь», як і на багатьох інших підприємствах, важливою складовою підготовки є перевірка технічного стану ваговимірювального обладнання. Зважаючи на значний обсяг сировини, матеріалів та готової продукції, які зберігаються на складах компанії, точність вимірювань є критично важливою. Перед початком інвентаризації перевіряється справність вагів, лічильників та інших приладів, які використовуються для визначення кількості чи об'єму активів. У разі необхідності здійснюється їх калібрування або заміна, щоб уникнути можливих похибок у вимірюваннях.

Підготовка до інвентаризації також включає організацію активів у місцях їхнього зберігання. На підприємстві цінності сортують, розкладають і маркують відповідно до їхніх назв, сортів, розмірів та інших характеристик. Крім того, перевіряється стан складів, сховищ, виробничих приміщень, де зберігаються матеріальні цінності. Наприклад, на складі ПрАТ «Оболонь» окремо розміщуються види продукції: пиво різних сортів, напої, сировина для виробництва, допоміжні матеріали. Це не лише полегшує роботу інвентаризаційної комісії, але й сприяє більш точному та швидкому проведенню підрахунків.

Окремо увага приділяється матеріально відповідальним особам, які відповідають за збереження активів. Перед початком інвентаризації вони зобов'язані надати розписки, що підтверджують виконання ряду дій. У розписці має бути зазначено, що всі документи, які стосуються операцій з активами, здані в бухгалтерію, усі цінності, що надійшли, оприбутковані, а ті, що вибули, списані. Такий підхід мінімізує ризики маніпуляцій з обліковими даними під час перевірки та забезпечує прозорість процедури.

На ПрАТ «Оболонь» ці розписки передаються інвентаризаційній комісії та додаються до загального пакета документів, які супроводжують процес перевірки. Це дозволяє чітко розмежувати відповідальність між працівниками підприємства та гарантувати, що всі цінності, які залишилися на обліку, є фактично доступними для перевірки.

Ще одним важливим аспектом є проведення інструктажу для членів інвентаризаційної комісії. Вони повинні знати, як проводити перевірку,

заповнювати документи та фіксувати розбіжності між фактичними залишками та обліковими даними. На ПрАТ «Оболонь» інструктаж зазвичай організовує головний бухгалтер або керівник відповідного структурного підрозділу, оскільки вони найкраще обізнані із внутрішніми правилами компанії та специфікою активів.

Таким чином, підготовка до інвентаризації на ПрАТ «Оболонь» включає як технічні, так і організаційні заходи, які забезпечують злагодженість та ефективність процесу. Виконання цих дій дозволяє уникнути помилок і невідповідностей, які можуть виникнути під час перевірки, та створює передумови для об'єктивного відображення фактичного стану активів і зобов'язань.

Наступний етап інвентаризації передбачає здійснення безпосередньої перевірки фактичної наявності активів і зобов'язань на ПрАТ «Оболонь». Основна мета цього етапу – встановити відповідність між фактичними даними та даними бухгалтерського обліку. Інвентаризаційна комісія здійснює обов'язковий підрахунок, зважування чи обмір активів, а також вивчає документи, які підтверджують наявність зобов'язань.

Інвентаризація окремих об'єктів бухгалтерського обліку має свою специфіку. Зокрема перевірка основних засобів на ПрАТ «Оболонь» охоплює широкий спектр об'єктів, таких як виробниче обладнання, транспортні засоби, будівлі, споруди та інші елементи матеріально-технічної бази. Фактична перевірка основних засобів проводиться через візуальний огляд, звірення інвентарних номерів та оцінку технічного стану.

Наприклад, комісія оглядає лінії розливу продукції, перевіряючи їх наявність у робочому стані та відповідність паспортним характеристикам. Здійснюється звірка інвентаризаційних номерів, які є унікальними і закріплюються за кожним об'єктом основних засобів. Якщо обладнання тимчасово виведено з експлуатації або перебуває на ремонті, це також фіксується в інвентаризаційних описах.

Інвентаризація нематеріальних активів включає перевірку прав інтелектуальної власності, патентів, ліцензій і торгових марок, які використовує підприємство. ПрАТ «Оболонь» володіє кількома зареєстрованими торговими марками, які активно застосовуються для просування продукції. Комісія перевіряє

наявність юридичних документів, таких як свідоцтва про реєстрацію торгових марок і договори на використання ліцензій.

На складах ПрАТ «Оболонь» зберігається значна кількість запасів: сировина для виробництва напоїв, допоміжні матеріали (наприклад, упаковка), а також готова продукція. Фактична перевірка запасів проводиться через фізичний підрахунок або зважування. Усі матеріали сортуються за групами, наприклад: сировина для варіння пива, пакувальні матеріали або готові напої, що чекають на відвантаження.

При перевірці запасів важливо забезпечити точність вимірювань, тому комісія використовує ваговимірювальні прилади, справність яких була перевірена на підготовчому етапі. Якщо виявляються запаси, що втратили свою придатність або мають ознаки псування, це окремо фіксується в інвентаризаційних описах для подальшого ухвалення управлінських рішень.

Перевірка готівкових коштів у касі підприємства передбачає звірку фактичної наявності грошей із даними касових книг. Комісія також перевіряє наявність і стан документів суворої звітності, наприклад, чеків чи квитанцій. Що стосується безготівкових коштів, то перевіряються банківські виписки, які відображають залишки коштів на рахунках ПрАТ «Оболонь».

Інвентаризація зобов'язань на підприємстві включає аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Для цього комісія вивчає договори, рахунки-фактури, акти звірки та інші документи, які підтверджують взаєморозрахунки з контрагентами. Зокрема, комісія звертає увагу на прострочену заборгованість, з'ясовує її причини та фіксує відповідну інформацію для подальшого опрацювання.

У рамках інвентаризації аналізуються забезпечення та резерви, а також витрати й доходи майбутніх періодів. Комісія перевіряє, чи відповідають ці облікові показники вимогам законодавства та внутрішнім регламентам підприємства. Особливу увагу приділяють документам, які підтверджують нарахування резервів або забезпечень.

Отримані дані під час перевірки заносяться до інвентаризаційних описів та актів інвентаризації. Ці документи заповнюються за формами, затвердженими

наказом Міністерства фінансів України від 17.06.2015 № 572. У них фіксуються всі відомості про фактичну наявність активів, їх стан та відповідність обліковим даним.

Активи, які не належать підприємству, але перебувають у його розпорядженні (наприклад, орендоване обладнання чи товари на комісії), також заносяться до описів із зазначенням їх правового статусу. Такий підхід дозволяє забезпечити повну прозорість даних і в подальшому уникнути претензій з боку власників цих активів.

Перевірка фактичної наявності активів і зобов'язань на ПрАТ «Оболонь» є комплексним і ретельно організованим процесом, що гарантує достовірність фінансової звітності та сприяє ефективному управлінню підприємством. Усі результати цього етапу стають основою для наступного етапу – документального оформлення результатів інвентаризації.

Враховуючи значущість інвентаризації для ефективного управління активами та зобов'язаннями, усього процесу передувала ретельна підготовка, яка включала формування плану, визначення складу інвентаризаційної комісії та розробку відповідного наказу керівництва. Для ПрАТ «Оболонь», як і для інших підприємств, це є необхідною умовою для забезпечення точності даних у фінансовій звітності.

2.2 Документальне оформлення результатів інвентаризації

Організація інвентаризації на підприємствах України, зокрема на ПрАТ «Оболонь», базується на дотриманні чинного законодавства, яке регламентує порядок проведення цієї процедури. Основні документи, що використовуються під час інвентаризації, є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання та мають забезпечити достовірність результатів перевірки, а також їх належне документування.

Інвентаризаційний опис є головним документом, у якому відображаються результати перевірки фактичної наявності активів. В описах фіксуються:

- найменування активів, що підлягають інвентаризації;
- одиниці виміру (штуки, кілограми, літри тощо);
- кількість активів, встановлена шляхом зважування, обміру або підрахунку;
- додаткова інформація, наприклад, технічний стан чи якісні характеристики (придатність до використання, ступінь зношення).

На ПрАТ «Оболонь» такі описи створюються для кожного місця зберігання активів. Для прикладу, окремий опис може бути складений для складу сировини, окремий – для готової продукції. Це дозволяє забезпечити повний облік усіх активів підприємства та уникнути дублювання або втрати даних.

Документ обов'язково підписують члени інвентаризаційної комісії та матеріально відповідальні особи. Форма опису затверджена наказом Міністерства фінансів України № 572 від 17.06.2015 і є обов'язковою для використання. Для ознайомлення в розділі додатки прикріплено один з інвентаризаційних описів по виробничим запасам (див. додаток В).

У випадках, коли під час інвентаризації виявлено розбіжності між фактичними даними та обліковими записами, складаються акти інвентаризації. Вони є важливим інструментом фіксації результатів та їхньої подальшої інтерпретації. В акті зазначають:

- фактичну кількість активів;
- облікові залишки;
- величину нестачі або надлишків;
- ймовірні причини розбіжностей, що з'ясовуються через пояснення матеріально відповідальних осіб.

На ПрАТ "Оболонь" акти інвентаризації завжди супроводжуються додатковими документами, які містять детальні пояснення причин нестач чи надлишків. Наприклад, нестача сировини може бути пояснена природними втратами або неточностями у первинних документах.

Протокол засідання інвентаризаційної комісії є підсумковим документом, що узагальнює результати перевірки. У протоколі фіксуються:

- обговорення результатів інвентаризації;
- висновки комісії щодо стану активів та зобов'язань;
- пропозиції щодо усунення виявлених порушень або нестач (наприклад, списання зношених активів, донарахування резервів, виправлення помилок в обліку).

Протокол інвентаризаційної комісії складається на підставі звітів та актів, складених під час фактичної перевірки активів. Це документ, що узагальнює всі результати інвентаризації та містить детальний опис виявлених розбіжностей. Кожен випадок розбіжностей, будь то нестача, надлишок чи псування, має бути чітко задокументований.

Протокол засідання інвентаризаційної комісії має чітко визначену структуру, що відповідає вимогам законодавства та внутрішнім стандартам підприємства. Він складається з кількох основних розділів, кожен з яких містить важливі відомості для подальших дій керівництва:

Заголовок та вступна частина містить реквізити протоколу (назва підприємства, дата складання протоколу, мета проведення інвентаризації). В основній частині викладаються всі результати перевірки активів і зобов'язань, наводяться відомості про виявлені розбіжності, зазначаються причини та рекомендації. Заклучна частина містить підписи членів інвентаризаційної комісії та керівництва, а також висновки про подальші дії (коригування бухгалтерії, списання активів, заходи щодо попередження подібних розбіжностей у майбутньому).

Основні елементи, які мають бути зафіксовані в Протоколі засідання інвентаризаційної комісії надано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Основні елементи протоколу засідання інвентаризаційної комісії

Елементи	Пояснення
1	2
Дата і місце проведення інвентаризації	дані є необхідними для підтвердження часу проведення перевірки та її об'єкта (склади, магазини, виробничі приміщення тощо).
Склад інвентаризаційної комісії	зазначаються всі члени комісії, відповідальні за проведення інвентаризації
Опис виявлених розбіжностей	кожен окремий випадок (нестача, надлишок, псування) фіксується з чітким зазначенням конкретного активу, його кількості, вартості та опису причин розбіжностей.
Причини розбіжностей	для кожної розбіжності визначаються потенційні причини (наприклад, людський фактор, технічні помилки, неправильна реєстрація даних).
Рекомендації щодо усунення розбіжностей	на основі аналізу комісія дає рекомендації щодо усунення кожної з виявлених проблем. Це можуть бути пропозиції про списання нестачі, оприбуткування надлишків або ремонту зіпсованих активів

Джерело: узагальнено автором

На ПрАТ "Оболонь" протокол також містить рекомендації для покращення системи обліку, якщо під час інвентаризації виявлено організаційні чи технічні недоліки. Протокол затверджується керівником підприємства після підписання всіма членами комісії.

Окрім основних документів, на підприємстві можуть створюватися додаткові акти, що відображають специфічні аспекти інвентаризації. Наприклад:

- акти оцінки непридатних активів, які пропонуються до списання;
- відомості розподілу активів, які перебувають у розпорядженні підприємства, але не належать йому (орендовані, прийняті на зберігання, комісію тощо).

На ПрАТ "Оболонь" такі документи відіграють особливо важливу роль через значну кількість матеріалів, що використовуються у виробництві пива та інших напоїв. Наприклад, у разі списання зношеного обладнання обов'язково складається акт оцінки, затверджений експертною групою.

Внаслідок інвентаризації відбувається аналіз розбіжностей між фактичними залишками активів та даними бухгалтерського обліку. Цей процес дозволяє виявити можливі помилки в обліку, випадки нестач, надлишків або псування активів, а також встановити їх причини. На підприємстві ПрАТ «Оболонь» цей етап проводиться із залученням відповідальних осіб та з використанням сучасних облікових систем, що мінімізує людський фактор у процесі порівняння даних.

Фактичні залишки визначаються на основі:

- ✓ фізичного огляду активів;
- ✓ підрахунку кількості одиниць;
- ✓ зважування чи обміру, якщо активи мають відповідні фізичні характеристики (наприклад, запаси зерна або сировини);
- ✓ технічної перевірки стану активів.

Дані бухгалтерського обліку беруться з первинної документації, реєстрів та залишків, відображених у фінансових звітах. На ПрАТ "Оболонь" для підвищення точності перевірки активно використовуються електронні системи обліку, які автоматично відображають рух активів, зокрема на складах і у виробничих підрозділах.

У разі виявлення нестачі активів (коли фактична кількість є меншою за облікову) це фіксується в акті інвентаризації. Для кожного випадку зазначають:

- величину нестачі;
- можливі причини її виникнення (помилки в обліку, псування, крадіжки, природні втрати тощо);
- відповідальних осіб.

На ПрАТ "Оболонь" типові випадки нестач можуть стосуватися, наприклад, втрати сировини через природні втрати (усушку, розлив) у процесі транспортування чи зберігання. У таких випадках комісія аналізує, чи відповідає нестача нормативним втратам, затвердженим на підприємстві.

Якщо фактична кількість активів перевищує облікову, це також вважається розбіжністю і вноситься до актів інвентаризації. Надлишки можуть виникати через:

- неправильне документування надходжень активів;

- технічні помилки в системах обліку;
- недостатній контроль за рухом активів.

На ПрАТ "Оболонь" надлишки частіше за все виявляються у запасах, де можливі помилки під час приймання матеріалів на склади. У таких випадках надлишки зазвичай оприбутковуються з подальшим коригуванням облікових записів.

Псування активів є окремою категорією розбіжностей, яка виявляється під час огляду та оцінки їхнього стану. Активи, які визнані непридатними для використання, заносяться до окремого акта з докладним описом:

- причини псування (наприклад, порушення умов зберігання, природний знос, механічні пошкодження);
- кількісних і якісних характеристик зіпсованих активів;
- оцінки втрат від псування.

На ПрАТ "Оболонь" псування може стосуватися як готової продукції (наприклад, через закінчення терміну придатності), так і виробничого обладнання, яке вийшло з ладу. У таких випадках комісія додатково готує пропозиції щодо списання активів або їх ремонту.

На підприємствах, включно з ПрАТ "Оболонь", причини розбіжностей між фактичними залишками та обліковими даними можуть включати:

- 1) помилки у веденні первинної документації;
- 2) недоліки в організації обліку;
- 3) порушення умов зберігання активів;
- 4) недбалість або зловживання матеріально відповідальних осіб.

Після фіксації всіх розбіжностей інвентаризаційна комісія узагальнює отримані дані. Для кожного випадку готуються висновки та пропозиції, що включають: коригування облікових даних, покриття нестач за рахунок винних осіб (якщо такі є), списання зіпсованих або непридатних активів, оприбуткування надлишків.

На ПрАТ "Оболонь" усі результати розбіжностей передаються керівництву підприємства для ухвалення остаточного рішення, а також враховуються при складанні фінансової звітності.

Документування розбіжностей забезпечує прозорість і об'єктивність процесу, а також слугує основою для подальших управлінських рішень. Протокол є офіційним документом, в якому фіксуються результати інвентаризації, зокрема розбіжності між фактичними залишками та обліковими даними. Він містить докладні відомості про виявлені нестачі, надлишки та псування активів, а також обґрунтування кожного окремого випадку, визначення причин цих розбіжностей та рекомендації щодо їх усунення. У контексті ПрАТ «Оболонь», де проводиться регулярна інвентаризація всіх основних засобів, запасів і грошових коштів, протокол служить важливим інструментом для управління підприємством і відображає достовірну картину його фінансового стану.

У випадку ПрАТ «Оболонь» розбіжності можуть стосуватися різних груп активів: матеріальних запасів (сировини, готової продукції), основних засобів (обладнання, транспортні засоби), а також грошових коштів (готівка, банківські перекази). Протокол відображатиме кожен з цих елементів окремо з детальним описом, що дозволяє отримати повну картину розбіжностей і зробити відповідні висновки щодо їх впливу на фінансові результати підприємства.

Після складання протоколу він подається на узгодження керівництву підприємства для затвердження. Протокол підписується керівником і відповідальними особами, що підтверджує його дійсність. У ПрАТ «Оболонь» затвердження протоколу є важливим етапом, оскільки він є основою для коригування фінансової звітності і розподілу відповідальності за виявлені розбіжності. Керівництво підприємства може вносити свої зауваження чи пропозиції щодо подальших дій на основі результатів інвентаризації.

Після узгодження протоколу він зберігається разом з іншими документами, пов'язаними з інвентаризацією, відповідно до вимог щодо зберігання облікових документів. Це гарантує, що протокол буде доступний для подальших перевірок і

контролю, а також може бути використаний у разі виникнення суперечок чи необхідності для звітності перед контролюючими органами.

В результаті виявлених порушень у процесі оформлення інвентаризаційних документів виникають правові наслідки. Вони стосуються не тільки відповідальності за самі помилки в інвентаризаційних документах, але й наслідків, які можуть виникнути через порушення правил ведення обліку активів, коригування фінансових звітів або невиконання рекомендацій комісії. Відповідно до вимог чинного законодавства України, на підприємствах є чітко визначена відповідальність за недбале чи неналежне оформлення інвентаризаційних актів і документів, а також за порушення в процесі інвентаризації. У разі виявлення порушень під час інвентаризації, зокрема щодо неналежного оформлення протоколів, актів чи звітів, на відповідальних осіб можуть бути накладені дисциплінарні чи фінансові санкції.

Порушення можуть стосуватися:

Невірною заповнення інвентаризаційних актів, якщо в актах не вказані всі потрібні дані, такі як точні кількісні та вартісні характеристики активів, або виявлені розбіжності не були належним чином документовані.

Невизначення причин розбіжностей, якщо не встановлено точні причини розбіжностей між фактичними залишками та даними бухгалтерії, або якщо ці причини не були належно зафіксовані в документах.

Невнесення коригувань на основі інвентаризації, якщо результати інвентаризації не були своєчасно враховані в бухгалтерському обліку чи фінансовій звітності, що може призвести до неправильного відображення фінансових результатів підприємства.

Для підприємств, таких як ПрАТ «Оболонь», важливою є регулярна перевірка коректності інвентаризаційної документації для уникнення правових наслідків, адже неточності або порушення можуть негативно вплинути на фінансові результати і спричинити додаткові витрати через необхідність виправлення помилок.

Згідно з Кодексом законів про працю України та іншими нормативно-правовими актами, відповідальність за порушення під час інвентаризації можуть нести як матеріально відповідальні особи, так і члени інвентаризаційної комісії. В окремих випадках порушення можуть тягнути за собою дисциплінарні стягнення, включаючи догану чи звільнення. Крім того, у разі значних порушень, що призвели до фінансових втрат підприємства, можливі адміністративні санкції або навіть кримінальна відповідальність.

Результати інвентаризації, оформлені відповідними актами та протоколами, повинні бути затверджені керівництвом підприємства. У ПрАТ «Оболонь» цей процес є чітко регламентованим, оскільки коректність і достовірність результатів безпосередньо впливають на фінансові звіти підприємства та подальшу діяльність. Затвердження результатів інвентаризації здійснюється шляхом підписання протоколу інвентаризаційної комісії керівником підприємства або іншими уповноваженими особами.

Після затвердження, всі документи, пов'язані з інвентаризацією, повинні бути збережені у встановленому порядку. Законодавство України вимагає, щоб документи, що стосуються інвентаризації, зберігалися протягом визначеного строку - не менше ніж три роки, оскільки вони можуть бути необхідні для податкових перевірок, аудиторських перевірок або судових процесів.

Документи з інвентаризації, які зберігаються в ПрАТ «Оболонь», повинні бути доступні для перевірок як внутрішнім аудитом, так і зовнішніми контролюючими органами. Це включає як фізичне зберігання протоколів та актів інвентаризації, так і електронні копії, що забезпечує їх збереження в разі потреби у подальших перевірках чи відновленні інформації.

Належне оформлення інвентаризаційних документів забезпечує прозорість процесу інвентаризації та дозволяє використовувати отримані дані для коригування облікових записів і формування достовірної фінансової звітності. На ПрАТ "Оболонь" цей процес регламентується внутрішніми інструкціями, які враховують специфіку діяльності підприємства та вимоги законодавства.

Отже, документальне оформлення результатів інвентаризації є важливим етапом, що забезпечує правову основу для коригувань у бухгалтерському обліку. Правильне складання протоколів, актів та описів є не лише вимогою законодавства, але й гарантією дотримання внутрішніх процедур підприємства, що дозволяє оперативно виявляти та фіксувати будь-які розбіжності між фактичними залишками і даними обліку. ПрАТ «Оболонь» також повинно суворо дотримуватися цих правил для підтримки належного рівня обліку та запобігання фінансовим та податковим ризикам.

2.3 Відображення в обліку результатів інвентаризації

Після коригування даних обліку відповідно до результатів інвентаризації необхідно здійснити бухгалтерські проведення, які фіксують зміни в обліку активів і зобов'язань, що були виявлені під час перевірки. Ці проводки є важливою частиною процесу відображення результатів інвентаризації в облікових реєстрах підприємства і забезпечують правильне відображення фактичних даних в бухгалтерському обліку. Правильність бухгалтерських проведення є критично важливою для забезпечення точності фінансової звітності підприємства, а також для правильного обчислення податкових зобов'язань.

Залежно від результатів інвентаризації підприємство може зіткнутися з різними ситуаціями: виявленням надлишку активів, нестачі, або їх псуванням. У кожному з цих випадків коригування обліку здійснюється за допомогою конкретних бухгалтерських проводок.

1. Надлишки активів

Надлишки активів можуть бути виявлені під час інвентаризації з різних причин. Вони можуть виникнути через помилки в обліку, несанкціоновані поставки, або неправильне оформлення документів. Такі надлишки необхідно

коригувати в обліку, оскільки вони можуть впливати на облік доходів, витрат, а також на податкові зобов'язання підприємства.

Коригування надлишків активів в бухгалтерському обліку здійснюється шляхом їх оприбуткування. Згідно з українським законодавством, надлишки товарно-матеріальних цінностей або інших активів, що були виявлені під час інвентаризації, повинні бути зареєстровані на балансі підприємства за справедливою вартістю. Оскільки надлишок є позитивною зміною для підприємства, його облік здійснюється за такими бухгалтерськими проводками:

- Дебет рахунка 20 "Основні засоби", 22 "Малоцінні необоротні матеріальні активи" або 28 "Товари" (в залежності від виду активу),
- Кредит рахунка 71 "Інші доходи" або 72 "Доходи від списання зобов'язань".

Це означає, що підприємство збільшує активи, одночасно фіксує отримання додаткового доходу від виявленого надлишку. Важливо, щоб ці зміни були правильно відображені в бухгалтерських звітах та у податковій декларації, оскільки вони можуть вплинути на податкові зобов'язання підприємства. У випадку ПрАТ «Оболонь», якщо під час інвентаризації було виявлено надлишок готової продукції або сировини, то ці надлишки повинні бути занесені до обліку з відповідною корекцією на рахунки запасів або основних засобів, залежно від їх природи.

2. Нестачі активів

Нестача активів під час інвентаризації є більш складним питанням, оскільки вона може свідчити про крадіжку, втрату або інші непередбачувані ситуації. У разі виявлення нестачі важливо не тільки правильно відобразити це в обліку, а й вжити заходів для з'ясування причин цієї нестачі. Нестача активів повинна бути списана з балансу підприємства.

Коригування даних обліку при нестачі активів включає запис про списання цієї нестачі, що може здійснюватися за таким бухгалтерським проведенням:

- Дебет рахунка 94 "Втрати від нестач і псування матеріальних цінностей",

- *Кредит рахунка 20 "Основні засоби", 22 "Малоцінні необоротні матеріальні активи", 28 "Товари" або інші рахунки, на яких обліковуються активи.*

У цьому випадку підприємство визнає витрати, пов'язані з нестачею активів, що зменшує його загальний фінансовий результат. На підприємстві, такому як ПрАТ «Оболонь», якщо під час інвентаризації виявлено нестачу сировини чи готової продукції, то ці суми повинні бути списані відповідно до інвентаризаційного акта. Згодом потрібно провести аналіз і в разі необхідності вжити заходів для запобігання подібним ситуаціям в майбутньому.

3. Псування активів

Псування активів є ще однією важливою категорією, що може бути виявлена під час інвентаризації. Це можуть бути різні випадки, коли матеріали, товари або основні засоби втрачають свою працездатність через природні фактори (наприклад, псування харчових продуктів або знос обладнання) або невірне зберігання. Псування активів також повинно бути зафіксовано в обліку.

Підприємство повинно провести списання зіпсованих активів. Це можна зробити за допомогою наступних бухгалтерських проводок:

- *Дебет рахунка 94 "Втрати від нестач і псування матеріальних цінностей",*
- *Кредит рахунка 20 "Основні засоби", 22 "Малоцінні необоротні матеріальні активи", 28 "Товари" або відповідні рахунки.*

Таке списання дозволяє коригувати баланс підприємства, зменшуючи загальну вартість активів, що вже не можуть бути використані.

Облік результатів інвентаризації може значно відрізнитися в залежності від типу активів, що перевіряються. Наприклад, у разі виявлення нестач або надлишків у основних засобах, підприємству необхідно провести їх коригування відповідно до вимог чинного законодавства, використовуючи бухгалтерські рахунки для основних засобів і нематеріальних активів.

Усі зафіксовані нестачі та втрати обліковують на позабалансовому рахунку 072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей" в момент їх

виявлення. Подальший порядок їх відображення в бухгалтерському обліку залежить від того, чи встановлено винуватця нестач та втрат.

У тому випадку, якщо винуватця нестач не встановлено, заподіяні збитки покриваються за рахунок підприємства.

Розкриємо порядок відображаються в бухгалтерському обліку нестач та втрат за окремими групами запасів в табл. 2.4.

Таблиця 2.4 - Відображення в бухгалтерському обліку наслідків нестач та втрат окремих видів запасів, якщо винуватців не встановлено

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1	Віднесено на позабалансовий рахунок вартість списаних у зв'язку з розкраданням та псуванням запасів	072	
2	Віднесено до складу загальновиробничих витрат суму нестач виробничих запасів в межах норм їх природного убутку	91	20
3	Списано нестачу товарів, виявлених при інвентаризації в межах норм природного убутку на складах: - оптового підприємства: а) за цінами придбання - роздрібного підприємства: а) за цінами реалізації б) торгова націнка (сторно)	902	281 282 285

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4
4	Списано нестачу товарів, виявлених при інвентаризації понад норми природного убутку на складах: - оптового підприємства: а) за цінами придбання - роздрібного підприємства: а) за цінами реалізації б) торгова націнка (сторно)	947	281 282 285
5	Віднесено на витрати звітного періоду вартість вкрадених виробничих запасів	947	20
6	Списано з обліку суму нестачі у зв'язку з неможливістю її відшкодування і закінченням терміну обліку		072

Для ПрАТ «Оболонь», яке володіє значними запасами продукції та сировини, важливо правильно обліковувати виявлені зміни у складських запасах, оскільки це безпосередньо впливає на вартість виробничих витрат, а отже – на фінансовий результат підприємства. Виявлені зміни також можуть впливати на податкові зобов'язання, що важливо для коректного заповнення податкової декларації.

Враховуючи специфіку діяльності підприємства, коригування в обліку результатів інвентаризації повинно здійснюватися з огляду на конкретні види активів, що обліковуються, з правильним застосуванням бухгалтерських стандартів та в межах встановлених термінів.

Коригування в обліку результатів інвентаризації відображаються не лише на рівні бухгалтерських рахунків, а й у фінансовій звітності підприємства. В залежності від типу виявлених змін, вони впливають на різні розділи звітності.

Наприклад, у разі виявлення надлишків або нестач запасів чи інших активів, це безпосередньо впливає на вартість активів на балансі підприємства та, відповідно, на прибуток або збиток підприємства. Якщо надлишки призводять до збільшення активів, то це має позитивний вплив на фінансові результати

підприємства, оскільки збільшення запасів або інших активів підвищує загальну вартість підприємства. Водночас, у разі виявлення нестач чи псування активів, це знижує активи підприємства і, відповідно, може призвести до збільшення витрат, що знижує фінансовий результат.

Для підприємства, як ПрАТ «Оболонь», важливо враховувати ці коригування при складанні фінансової звітності, оскільки виявлені надлишки чи нестачі можуть істотно змінити результати діяльності. Наприклад, у випадку з великими запасами сировини або готової продукції, надлишки можуть призвести до зменшення вартості проданих товарів, що позитивно вплине на валовий прибуток. Водночас, нестача сировини або товарів може збільшити собівартість продажу та знизити прибуток.

Після проведення коригувань у бухгалтерському обліку щодо активів, важливо також звернути увагу на зобов'язання і розрахунки, які мають бути відповідно відображені. Виявлені зміни в результатах інвентаризації можуть впливати не лише на облік активів, але й на коригування дебіторської та кредиторської заборгованості, а також на відображення витрат і доходів майбутніх періодів.

Для коригування дебіторської та кредиторської заборгованості застосовуються наступні підходи. Якщо під час інвентаризації виявлено, що сума дебіторської заборгованості за певними контрагентами значно відрізняється від облікових даних, це може свідчити про наявність прострочених або непогашених боргів. У таких випадках здійснюється коригування обліку заборгованості через списання безнадійних боргів або відновлення раніше списаної заборгованості, якщо дебітор погасив свою заборгованість після списання.

Наприклад, якщо заборгованість підприємства за певними угодами не була погашена і в результаті інвентаризації виявлено, що борг неможливо стягнути, бухгалтер здійснює коригування з записом на рахунку «Безнадійна дебіторська заборгованість», що спричиняє збільшення витрат підприємства.

Подібно до дебіторської заборгованості, коригування кредиторської заборгованості передбачає перевірку та узгодження сум, що належать постачальникам і контрагентам. У разі виявлення різниць між фактичними зобов'язаннями і обліковими даними може виникнути необхідність списання або

відновлення зобов'язань. Це може бути актуальним для випадків, коли деякі кредиторські зобов'язання, що не були підтверджені документами чи надходженнями товарів, мають бути зменшені або анульовані.

Якщо ж виявлена заборгованість, яка не була раніше відображена в обліку, це може вимагати відображення нових зобов'язань підприємства, що може привести до збільшення кредиторської заборгованості в бухгалтерії.

Коригування дебіторської та кредиторської заборгованості має безпосередній вплив на фінансові результати підприємства в майбутніх періодах, оскільки зміни в цих категоріях можуть змінити величину оборотних активів і зобов'язань підприємства.

Коригування дебіторської заборгованості може відобразитися на грошових потоках підприємства в майбутньому, оскільки списання безнадійних боргів чи повернення раніше списаних може змінити відображення доходів у наступних періодах. Також, якщо було здійснено коригування кредиторської заборгованості, це може вплинути на майбутні виплати постачальникам, а отже, змінити грошові потоки підприємства.

Враховуючи ризик непогашення заборгованостей, підприємства можуть створювати резерви на сумнівні борги. Це дозволяє покрити потенційні втрати від непогашених боргів в майбутніх періодах. Такі резерви коригуються відповідно до результатів інвентаризації дебіторської заборгованості, що дозволяє збільшити або зменшити резерв залежно від виявлених фактів.

Коригування дебіторської та кредиторської заборгованості також має важливе значення для складання фінансової звітності. Наприклад, зменшення дебіторської заборгованості у разі списання безнадійних боргів призводить до зменшення оборотних активів підприємства, а отже, впливає на ліквідність і показники платоспроможності. Збільшення кредиторської заборгованості може змінити показники зобов'язань підприємства, що впливає на фінансову стабільність і здатність виконувати зобов'язання в майбутньому.

Після коригування облікових даних та відображення змін у фінансовій звітності, результати інвентаризації також мають безпосередній вплив на податковий облік підприємства.

Під час проведення інвентаризації на ПрАТ «Оболонь» можуть бути виявлені різні зміни у стані активів і зобов'язань, що потребують коригувань у податковому обліку. Якщо виявляються нестачі або надлишки товарів на складі або основних засобів, це має прямий вплив на податкові зобов'язання. Наприклад, у разі виявлення нестачі товару, що зберігається на складах підприємства, ПрАТ «Оболонь» повинно відкоригувати свої ПДВ-зобов'язання, оскільки ці активи вже не є частиною майна підприємства. Аналогічно, надлишки активів, які були неправильно враховані в обліку, повинні бути додатково оподатковані ПДВ.

Для ПрАТ «Оболонь», яке має велику кількість контрагентів та дебіторської заборгованості, важливим етапом є списання безнадійних боргів. Якщо під час інвентаризації виявлено, що певні дебітори більше не можуть виконати свої зобов'язання, підприємство може списати їх як безнадійні. Це дозволяє зменшити податкову базу з ПДВ, оскільки підприємство більше не повинно враховувати цей борг у податкових розрахунках.

Під час інвентаризації можуть бути виявлені товари, що були пошкоджені або стали непридатними для подальшого використання. ПрАТ «Оболонь» повинно списати такі активи та відповідно відкоригувати податкову базу. Для цього важливо, щоб на підприємстві була проведена правильна інвентаризація псування товарів, а списання таких активів було оформлене відповідно до вимог податкового законодавства.

Після внесення всіх коригувань у бухгалтерський облік, ПрАТ «Оболонь» повинно врахувати результати інвентаризації в податкових деклараціях, відповідно до вимог податкового законодавства:

Відображення результатів інвентаризації в деклараціях з ПДВ. У разі виявлення нестачі або надлишку товарів, це повинно бути відображено в декларації з ПДВ. Для ПрАТ «Оболонь» важливо правильно оформити коригуючі податкові накладні, якщо виявлено невідповідності між фактичними залишками та обліковими даними. Наприклад, у разі псування або надлишку товарів, що були частково списані, потрібно коригувати податкові зобов'язання.

Коригування податку на прибуток. Під час інвентаризації можуть бути виявлені активи, які вже не можуть бути використані, або борги, що не підлягають

стягненню. Такі коригування необхідно враховувати при визначенні податкової бази для податку на прибуток. У випадку списання безнадійної дебіторської заборгованості чи псування товарів, підприємство має право зменшити свою податкову базу та, відповідно, зменшити податкове зобов'язання.

Вплив на податкові накладні та звітність. Відображення результатів інвентаризації також важливо для коригування податкових накладних та звітності, пов'язаної з ПДВ. ПрАТ «Оболонь» повинно зареєструвати всі зміни, що виникли під час інвентаризації товарів та матеріальних активів, в податкових накладних. Для цього необхідно правильно скласти коригуючі накладні на основі результатів інвентаризації та відобразити ці зміни у податкових деклараціях за відповідні періоди.

Інші податкові коригування. В залежності від специфіки діяльності підприємства, результати інвентаризації можуть вплинути на інші податкові зобов'язання. Наприклад, ПрАТ «Оболонь» може мати зобов'язання з акцизного податку або інших специфічних податків, що також потребуватимуть коригувань на підставі результатів інвентаризації.

Таким чином, для ПрАТ «Оболонь» результатами інвентаризації визначаються не лише бухгалтерські коригування, а й вплив на податкові зобов'язання підприємства. Це підкреслює важливість точного оформлення та обліку результатів інвентаризації для забезпечення коректного відображення в податковій звітності та уникнення штрафних санкцій з боку податкових органів.

Отже, важливим аспектом є відображення результатів інвентаризації в обліку. Коригування даних обліку щодо надлишків, нестач, списання активів та коригування дебіторської й кредиторської заборгованості здійснюється відповідно до виявлених результатів інвентаризації. Це також має безпосередній вплив на податкові зобов'язання підприємства. Точність у цих коригуваннях забезпечує правильне відображення результатів у податкових деклараціях та звітності, що є важливим для запобігання санкціям з боку податкових органів.

Таким чином, організація інвентаризації, правильне документальне оформлення результатів та коректне відображення цих результатів в обліку є критичними для забезпечення фінансової прозорості підприємства, правильного

обліку та дотримання податкових зобов'язань. Це дозволяє не лише точно відобразити стан активів і зобов'язань підприємства на певну дату, а й своєчасно вжити необхідних заходів щодо виявлених розбіжностей.

РОЗДІЛ 3

ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВІДШКОДУВАННЯМ ЗАВДАНИХ ЗБИТКІВ

3.1 Сутність розрахунків за відшкодуванням завданих збитків

Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків є невід'ємною частиною економічної діяльності підприємств, що регулюються чинним законодавством України. Такі розрахунки стосуються відшкодування матеріальних або нематеріальних втрат, спричинених порушенням договірних зобов'язань, протиправними діями контрагентів, співробітників або третіх осіб, а також випадковими чи непередбачуваними подіями. У межах фінансового та управлінського обліку це питання має важливе значення для забезпечення прозорості та справедливості відносин між учасниками господарського процесу.

Одним із важливих етапів виявлення та оцінки збитків є проведення інвентаризації, що дозволяє встановити фактичний стан активів та зобов'язань підприємства. В процесі інвентаризації можливе виявлення нестач, псування або надлишків активів, які безпосередньо впливають на фінансовий стан підприємства. Так, результати інвентаризації можуть засвідчити збитки, спричинені помилками в обліку, неналежним виконанням обов'язків працівниками чи іншими факторами. Виявлені збитки стають підставою для розрахунків із винними особами або контрагентами, що спричинили шкоду.

Відповідно до норм Цивільного кодексу України (зокрема статей 22, 1166, 1167), збитками вважаються витрати, понесені підприємством унаслідок втрати чи псування майна, витрати на відновлення порушених прав або недоотримані доходи, які могли б бути отримані за звичайних умов господарювання [27]. Законодавство чітко визначає порядок розрахунку таких збитків та механізм їх відшкодування, що

забезпечує баланс інтересів постраждалої сторони та сторони, яка спричинила збитки.

Особливе значення мають розрахунки за збитками, пов'язаними з діяльністю персоналу підприємства. Згідно зі статтями 130–138 Кодексу законів про працю України, працівники можуть нести матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству внаслідок неналежного виконання своїх обов'язків [28]. Розрахунок таких збитків здійснюється з урахуванням реальної вартості втраченого чи пошкодженого майна, а також доходів, які підприємство недоотримало. Водночас законодавство передбачає обмеження матеріальної відповідальності працівників, що базуються на принципах пропорційності шкоди та захисту прав працівників.

Для господарських суб'єктів, таких як ПрАТ "Оболонь", розрахунки за відшкодуванням збитків є важливим інструментом управління фінансовими ресурсами та забезпечення безперервності діяльності. Наприклад, якщо в процесі інвентаризації на складі було виявлено нестачу сировини чи пошкодження готової продукції, підприємство повинно провести аналіз причин таких втрат, оцінити їх фінансовий вплив і вжити заходів для компенсації. У таких випадках може бути залучена матеріально відповідальна особа або встановлена відповідальність сторонніх контрагентів.

Таким чином, розрахунки за відшкодуванням збитків, особливо внаслідок проведення інвентаризації, є складним, проте вкрай важливим процесом, що охоплює аналіз причин збитків, оцінку їх масштабів та реалізацію правових механізмів відшкодування. Вони забезпечують не лише компенсацію втрачених ресурсів, а й підтримку фінансової стабільності підприємства, що є ключовим для досягнення довгострокових цілей, зокрема на прикладі ПрАТ "Оболонь".

У процесі господарської діяльності підприємства, зокрема таких великих виробничих структур, як ПрАТ "Оболонь", можуть виникати різноманітні види збитків, які негативно впливають на фінансовий стан, ефективність операцій та репутацію. Визначення та класифікація збитків є важливою складовою управління, адже кожен вид має свої особливості оцінки, обліку та механізми відшкодування.

Матеріальні збитки є найпоширенішим видом втрат, які виникають через пошкодження, псування або втрату матеріальних активів підприємства. До цієї категорії належать збитки, пов'язані з втратою сировини, напівфабрикатів чи готової продукції через неналежне зберігання, недотримання технологічних процесів або дії зовнішніх факторів, таких як стихійні лиха. На виробничих підприємствах, як-от ПрАТ "Оболонь", де значні обсяги продукції зберігаються на складах, особливу увагу приділяють умовам зберігання, адже від цього залежить не лише кількісний, але й якісний стан активів.

Недостачі є ще одним видом збитків, які виявляються переважно під час проведення інвентаризації. Вони виникають у результаті різноманітних причин: від людського фактору, такого як помилки в обліку чи недбалість персоналу, до протиправних дій, включаючи крадіжки. Наприклад, на ПрАТ "Оболонь" під час інвентаризації може бути виявлена нестача продукції, яка може пояснюватися як помилками в документації, так і порушенням внутрішніх процедур. У таких випадках підприємство зобов'язане провести ретельне розслідування для виявлення причин втрат, оцінки їх масштабу та визначення відповідальних осіб.

Псування активів належить до категорії збитків, які пов'язані з втратою якості або функціональних характеристик майна. Причинами псування можуть бути як природні фактори (вичерпання терміну придатності, вплив кліматичних умов), так і недбалість у процесі експлуатації чи зберігання. На підприємствах харчової промисловості, таких як ПрАТ "Оболонь", псування продукції є особливо критичним, адже це може вплинути не лише на фінансові показники, а й на репутацію бренду. Тому важливо мати чіткі стандарти якості та контролювати дотримання умов зберігання.

Крім того, господарська діяльність може призводити до втрат, які не є прямими, але суттєво впливають на фінансовий результат. Сюди належать недоотримані доходи через порушення договірних зобов'язань контрагентами або внутрішні збої в операційних процесах. Такі збитки можуть бути менш очевидними, однак їхній вплив на стабільність діяльності підприємства не слід недооцінювати.

Варто зазначити, що класифікація збитків має важливе значення не лише для внутрішнього аналізу, але й для формування звітності. Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку та податкового законодавства, кожен вид збитків вимагає окремого підходу до оцінки, документального оформлення та відображення в обліку. Це дозволяє підприємству не лише належним чином відобразити втрати, а й застосувати законні механізми для їх відшкодування.

У процесі виявлення та аналізу збитків важливим аспектом є визначення суб'єктів, які несуть відповідальність за їх відшкодування. Це дозволяє не лише відновити порушений баланс активів підприємства, але й сприяє формуванню дієвої системи внутрішнього контролю. ПрАТ "Оболонь", як велике підприємство з численними виробничими та адміністративними підрозділами, стикається з необхідністю чіткого регулювання питань, пов'язаних із відшкодуванням збитків. У цьому контексті можна виділити кілька ключових груп суб'єктів, відповідальних за компенсацію втрат.

Перша група – це працівники підприємства, або матеріально відповідальні особи, які безпосередньо працюють із цінностями, що стали об'єктом збитків. Відповідно до статті 130 Кодексу законів про працю України, персонал може бути зобов'язаний компенсувати збитки, якщо їх виникнення було наслідком порушення трудових обов'язків. Це можуть бути випадки втрати матеріальних цінностей, спричинені халатністю, або псування активів через недотримання встановлених правил експлуатації. Наприклад, у випадку пошкодження виробничого обладнання чи продукції через неправильне поводження, відповідальність за ці збитки покладається на працівників, які були залучені до відповідних операцій.

Друга категорія – це контрагенти, з якими підприємство укладає договори на постачання, перевезення чи виконання інших господарських операцій. Якщо збитки виникають унаслідок порушення договірних зобов'язань, наприклад, поставки неякісної сировини або затримки виконання робіт, підприємство має право вимагати від контрагента відшкодування завданих збитків. У таких випадках важливу роль відіграє коректність укладення договорів, зокрема прописані у них санкції за невиконання зобов'язань. У діяльності ПрАТ "Оболонь" це може

стосуватися, наприклад, неналежного виконання умов транспортування готової продукції, що призводить до псування товару або затримки його постачання до споживачів.

Окремо слід виділити третіх осіб, які можуть завдати збитків підприємству. Це можуть бути як окремі фізичні, так і юридичні особи, дії яких призвели до втрат. Наприклад, випадки вандалізму, крадіжок або пошкодження майна підприємства. У таких ситуаціях підприємство може звернутися до суду для відшкодування збитків відповідно до чинного законодавства України.

Визначення суб'єкта, відповідального за збитки, вимагає ретельного аналізу обставин, у яких вони виникли. На підприємствах масштабу ПрАТ "Оболонь" цей процес часто передбачає проведення внутрішніх розслідувань, роботу інвентаризаційних комісій, а інколи й залучення зовнішніх експертів. Коректне визначення винної сторони є запорукою ефективного відшкодування збитків, оскільки це дозволяє не лише компенсувати втрати, а й попередити подібні випадки в майбутньому.

З метою ефективного врегулювання питань, пов'язаних з відшкодуванням збитків, законодавство України надає чіткі нормативно-правові акти, що регламентують ці процеси. Важливими джерелами є Кодекс законів про працю України, Цивільний кодекс України, а також Податковий кодекс України. Ці документи створюють правову основу для визначення механізмів відшкодування збитків, а також встановлюють правила для захисту прав підприємств і працівників у випадку виникнення таких ситуацій.

Кодекс законів про працю України є основним актом, що регулює трудові відносини між роботодавцем та працівниками. У контексті розрахунків за відшкодуванням збитків цей документ визначає порядок відповідальності працівників за завдані підприємству матеріальні збитки. Стаття 130 цього кодексу передбачає, що «Працівники несуть матеріальну відповідальність за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов'язків» [28]. При цьому важливо, що для застосування відповідальності повинно бути доведено, що збитки виникли саме внаслідок

неналежного виконання працівником своїх обов'язків. Кодекс також містить положення щодо обмежень розміру відповідальності, а також регламентує порядок списання шкоди, яку неможливо відшкодувати з вини працівника.

Цивільний кодекс України також має важливе значення для процесу відшкодування збитків, оскільки регулює відносини, які виникають між підприємствами, контрагентами та третіми сторонами. Згідно з нормами цього кодексу, особа, яка завдала шкоди, зобов'язана компенсувати збитки незалежно від того, чи існує між сторонами трудовий контракт. У випадках, коли збитки виникли внаслідок порушення договору, це може стосуватися як порушень умов поставки, так і неналежного виконання інших зобов'язань. Статті Цивільного кодексу чітко визначають порядок розрахунків за шкоду, її компенсацію та межі відповідальності сторін у господарських відносинах. Цей кодекс передбачає також можливість стягнення шкоди за рахунок майна, а також інші механізми для повернення витрат.

Податковий кодекс України, у свою чергу, визначає, як результати інвентаризації, які можуть включати виявлення збитків, відображаються у податковому обліку. Оскільки відшкодування збитків може впливати на фінансові результати підприємства, ці зміни повинні бути відображені у податковій звітності. Так, за результатами інвентаризації, коли виявлені збитки підлягають списанню, вони можуть впливати на визначення оподаткованого доходу. Підприємство має право на зменшення оподаткованого доходу, якщо це передбачено нормами податкового законодавства. Податковий кодекс також визначає, як коригувати податкові зобов'язання у випадках, коли збитки є наслідком діяльності, пов'язаної з порушенням податкових норм.

При встановленні винуватця нестачі і псування матеріальних цінностей, визначають суму заподіяного збитку у відповідності до Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення матеріальних цінностей №116, затвердженого Постановою Кабінету міністрів України від 22.01.1996 року [18]. Заподіяні втрати належать стягненню з винних осіб.

Для розрахунку заподіяного збитку використовують формулу:

$$P_3 = [B_B \times I_{\text{ИФ}} + ПДВ + A_{\text{ЗБ}}] \times 2, \quad (3.1)$$

де P_3 – розмір збитків (у гривнях);

B_B – балансова вартість на момент встановлення факту розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей (у гривнях);

$I_{\text{ИФ}}$ – загальний індекс інфляції, який розраховується на підставі щомісячно визначених Міністерством статистики індексів інфляції;

ПДВ – розмір податку на додану вартість (у гривнях);

$A_{\text{ЗБ}}$ – розмір акцизного збору (у гривнях).

Відповідно до вітчизняного законодавства суму, що перевищує вартість заподіяного збитку перераховують до Державного бюджету України.

Отже, нормативно-правова база, що регулює процес відшкодування збитків на підприємствах, є комплексною і багатогранною. Вона включає різні аспекти трудових, цивільних та податкових відносин, і для належного застосування цих норм важливим є детальне їх знання та правильне застосування на практиці. У випадку з ПрАТ "Оболонь", де процеси відшкодування збитків можуть бути досить складними через великий обсяг операцій та численну кількість контрагентів, знання й дотримання цих законодавчих актів є ключовим для забезпечення правових і фінансових інтересів підприємства.

Отже, ми розкрили сутність розрахунків за відшкодуванням збитків, визначаючи їх відповідно до чинного законодавства України. Під час аналізу було встановлено, що розрахунки за відшкодуванням збитків охоплюють всі ситуації, коли працівники чи контрагенти підприємства несуть відповідальність за завдані підприємству збитки, включаючи недостачі, псування або втрату активів. Крім того, детально розглянуто нормативно-правове регулювання цього процесу, що передбачає специфічні вимоги до процедур відшкодування згідно з Кодексом законів про працю, Цивільним кодексом та іншими актами. Визначено також важливість правильного визначення осіб, з яких можна вимагати відшкодування збитків, та їх обов'язків відповідно до законодавства.

3.2 Документальне оформлення та облік розрахунків з персоналом за відшкодуванням завданих збитків

Документальне оформлення розрахунків за відшкодуванням завданих збитків сприяє правильному відображенню фінансових операцій та забезпечує юридичну відповідність процесів відшкодування збитків. Відповідно до вимог законодавства, процес документального оформлення має бути чітко регламентований і базуватися на низці обов'язкових документів. У кожному конкретному випадку можуть використовуватись різні види документів, які фіксують факт завдання збитків та їх відшкодування, а також визначають відповідальних осіб і суми, які підлягають відшкодуванню.

Види документів, необхідних для оформлення розрахунків за відшкодуванням збитків зображені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 Види документів, що використовують суб'єкти господарювання для оформлення розрахунків за відшкодуванням заподіяних збитків

Вид документа	Опис документа	Підстава для використання
Акт	Документ, що фіксує факт завдання збитків та їх розмір, складається на підставі результатів інвентаризації.	Виявлення недостачі, псування або інших збитків.
Наказ	Внутрішній документ, що затверджує порядок відшкодування збитків, визначає осіб, відповідальних за компенсацію.	Рішення керівництва підприємства щодо відшкодування збитків.
Угода про відшкодування	Договір, який укладається між підприємством і відповідальними особами або контрагентами щодо компенсації збитків.	Оформлення згоди на відшкодування збитків з конкретними умовами.
Розписка	Документ, що підтверджує факт отримання суми або активів для відшкодування збитків.	Підтвердження виконання зобов'язань щодо відшкодування збитків.

Джерело: узагальнено автором

Ці документи служать для детального фіксування всіх етапів процесу відшкодування збитків і забезпечують юридичну і фінансову прозорість

розрахунків. Використання правильно оформлених документів є гарантією того, що підприємство буде здатне захистити свої права в разі виникнення спорів чи перевірок. Важливим аспектом є те, що кожен із цих документів може використовуватись як доказ у судових або адміністративних розглядах, якщо з'явиться необхідність в юридичному оформленні відшкодування збитків.

Порядок документального оформлення розрахунків з персоналом за відшкодуванням завданих збитків відповідно до чинного законодавства України регламентується Кодексом законів про працю України, зокрема статтями 130–138. Ці статті визначають, як повинні оформлятися розрахунки з працівниками за збитки, що виникають внаслідок їх дій або недбалості, а також порядок відшкодування таких збитків з їх заробітної плати.

Перший етап у процесі відшкодування збитків - це проведення інвентаризації, яка є основою для визначення факту збитків та їх розміру. Для цього необхідно скласти акт інвентаризації, в якому детально фіксується, що саме було втрачено або пошкоджено, а також вартість цих активів. Як зазначалося в попередніх розділах, для підприємства ПрАТ Оболонь, проведення інвентаризаційних робіт є стандартною процедурою, яка дозволяє виявити можливі недостачі або псування товарно-матеріальних цінностей, які підлягають відшкодуванню.

Акт інвентаризації має бути підписаний інвентаризаційною комісією, що дає офіційну оцінку розміру збитків. Це документ, який надалі стане основою для розрахунку суми, що повинна бути відшкодована працівником або контрагентом. На основі акта інвентаризації, компанія може видавати наказ, в якому прописується процедура відшкодування. В акті зазначаються всі активи, які підлягають відшкодуванню, а також особа, яка несла відповідальність за їх збереження.

Згідно зі статтями 130–138 КЗпП, наступним етапом після складання акту інвентаризації є видача наказу про стягнення збитків. Цей наказ видається керівником підприємства або уповноваженою особою, і в ньому зазначається точна сума збитків, яку працівник повинен відшкодувати, а також умови, на яких відшкодовуються збитки. Для ПрАТ Оболонь наказ може бути виданий, наприклад, у разі виявлення недостачі матеріальних цінностей або псування обладнання під

час виробничого процесу. В наказі визначаються також терміни відшкодування збитків.

Наказ є офіційним документом, який дає підстави для проведення подальших бухгалтерських операцій, зокрема утримання суми збитків із заробітної плати працівника.

Порядок відшкодування збитків також може включати укладення угоди з працівником про відшкодування збитків. Відповідно до статей 130–138 КЗпП, якщо роботодавець має намір стягнути з працівника суму збитків, необхідно оформити письмову угоду. Угода повинна чітко визначати обсяг збитків, терміни їх відшкодування, а також порядок і форму компенсації (наприклад, шляхом утримання з заробітної плати або іншими методами).

Для ПрАТ Оболонь, яка веде велику господарську діяльність, укладення такої угоди є важливим етапом, що забезпечує юридичну правомірність стягнення збитків з працівника. У разі, якщо працівник не погоджується з розміром збитків або умовами відшкодування, йому надається можливість оскаржити ці умови у встановленому порядку.

Згідно з нормами статей 130–138 КЗпП, сума збитків може бути утримана зі заробітної плати працівника. Однак законодавство передбачає обмеження на суму утримання: зазвичай вона не повинна перевищувати 20% від місячної заробітної плати працівника. Важливо, що для ПрАТ Оболонь, як і для будь-якого іншого підприємства, утримання сум збитків зі заробітної плати повинно проводитися з дотриманням вимог законодавства, щоб уникнути правових наслідків, які можуть виникнути при порушенні цієї процедури.

В бухгалтерському обліку операції, пов'язані з відшкодуванням збитків, мають бути правильно зафіксовані в облікових регістрах для забезпечення прозорості та відповідності законодавству.

У разі виявлення недостач або збитків, бухгалтерія підприємства повинна задокументувати ці факти та правильно відобразити їх у відповідних облікових регістрах та на рахунках бухгалтерського обліку.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [17] бухгалтерія ПрАТ «Оболонь» для відображення збитків використовує систему рахунків, наданих в табл. 3.2.

Згідно з вимогами законодавства, бухгалтерія повинна провести відповідні облікові записи, зазначивши суму збитку та вказавши, що це результат недбалості або порушення з боку конкретного працівника. На облікових рахунках сума збитку буде відображена як зменшення вартості активів, з одночасним відображенням відповідної дебіторської заборгованості до працівника, який допустив порушення.

Таблиця 3.2 – Рахунки для відображення розрахунків з персоналом за заподіяними збитками

Рахунок	Призначення
072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей"	Для відображення вартості списаних у зв'язку з розкраданням чи псуванням запасів
375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків"	Для відображення дебіторської заборгованості винної особи перед підприємством в сумі виявленої нестачі, яка має бути відшкодованою
716 "Відшкодування раніше списаних активів"	Для відображення доходу підприємства, що утворився в результаті відшкодування збитків винною особою.
947 "Нестачі і втрати від псування цінностей"	Для відображення додаткових втрат, пов'язаних зі зменшення вартості активів внаслідок недостачі чи псування.
642 "Розрахунки за обов'язковими платежами"	Для відображення суми відшкодування заподіяних збитків, що підлягає перерахуванню до Державного бюджету

Джерело: узагальнено на основі [17]

До прикладу, у травні 2024 року у ПрАТ «Оболонь» відбулася крадіжка виробничих запасів. Підсумки інвентаризації показали, що збитки підприємства склали 8 500 грн, а також було встановлено винуватця – комірника складу, де зберігалися зазначені запаси. Індекс інфляції станом на квітень 2024 року склав 22,6 %.

Розмір заподіяного збитку визначаємо за формулою (3.1):

$$P_3 = ((8500 \times 122,6\%) + 1700) \times 2 = 24\,242 \text{ грн.}$$

Сума відшкодування, що підлягає перерахуванню до Державного бюджету складає 15742 грн. (24242 – 8500).

Порядок відображення цієї операції у бухгалтерському обліку розкриємо в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 - Відображення в бухгалтерському обліку наслідків нестачі виробничих запасів у ПрАТ «Оболонь», якщо винуватця встановлено

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Віднесено на витрати звітного періоду вартість вкрадених виробничих запасів	947	20	8500,0
2	Віднесено на позабалансовий рахунок вартість списаних у зв'язку з розкраданням запасів	072		8500,0
3	Віднесено на винну особу суму нестачі	375	716	24242,0
4	Списано з обліку суму нестачі у зв'язку з її погашенням винною особою		072	8500,0
5	Погашено винною особою суму нестачі	30 або 66	375	24242,0
6	Відображено суму відшкодування, що підлягає перерахуванню до Державного бюджету	716	642	15742,0
7	Перераховано до Державного бюджету частину суми відшкодованого збитку	642	31	15742,0
8	Відображено фінансовий результат операційної діяльності	791	947	8500,0
		716	791	8500,0

Джерело: складено за даними поточного обліку ПрАТ «Оболонь»

Вказаний в табл. 3.3 порядок обліку, забезпечить коректне відображення збитків в облікових регістрах та посилить розуміння керівництва підприємства щодо впливу виявлених збитків на фінансові результати.

Якщо збитки були спричинені недбалим або неналежним виконанням обов'язків працівником, то він зобов'язаний відшкодувати зазначену суму через утримання з його заробітної плати. Відповідно до чинного законодавства, роботодавець може утримувати не більше 20% від заробітної плати працівника за один місяць. Таким чином, для ПрАТ «Оболонь», у разі виявлення порушення, бухгалтерія повинна виконати наступні кроки:

- 1) Визначити розмір відшкодування, спираючись на акт інвентаризації (див. додаток Д) та наказ про стягнення збитків (додаток З).
- 2) Підготувати письмову угоду про відшкодування збитків, в якій будуть прописані умови і терміни відшкодування.
- 3) Утримати необхідну суму з заробітної плати працівника, забезпечивши правомірність процесу утримання згідно з вимогами Кодексу законів про працю України.

Наприклад, якщо працівник отримує заробітну плату в розмірі 15 000 грн, то сума, яка може бути утримана за місяць, становить не більше 3 000 грн. Навіть у разі великих збитків, розрахунки з працівниками будуть проводитися поетапно, щоб не порушувати трудові права.

ПрАТ «Оболонь», згідно з законодавством України, використовує такі документи для оформлення, як акт інвентаризації, наказ про стягнення збитків, угода про відшкодування збитків, розписка працівника. Ці документи допомагають ПрАТ «Оболонь» правильно вести облік збитків і забезпечують юридичну безпеку в процесі відшкодування завданих збитків.

Отже, документальне оформлення процесу відшкодування збитків включає в себе значення належного оформлення актів, наказів, угод та розписок, що служать підтвердженням факту завдання збитків і необхідності їх відшкодування. У роботі детально описано порядок документального оформлення розрахунків з персоналом, який здійснюється відповідно до статей 130–138 Кодексу законів про

працю України. Описано, як підприємство має дотримуватися процедур, щоб уникнути юридичних суперечок, забезпечити правомірність вимог до відшкодування та уникнути ризиків, пов'язаних із недотриманням законодавчих норм.

3.3 Процедури контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків

Контроль за розрахунками на підприємстві - це сукупність різноманітних процедур, які допомагають забезпечити правильність відшкодування збитків та запобігають фінансовим витокам. У внутрішньогосподарських процедурах важливе місце займають регулярні звірки, моніторинг недостач та перевірка достовірності даних, що стосуються як товарно-матеріальних цінностей, так і фінансових зобов'язань.

Одним із основних елементів внутрішнього контролю є регулярні звірки бухгалтерських і складських даних. Звірка - це процес порівняння фактичних залишків товарно-матеріальних цінностей із даними бухгалтерського обліку. Ці звірки проводяться не тільки в рамках планових інвентаризацій, а й позапланово, у випадку підозр на недостачі або виявлені неточності в облікових записах. Звірка дозволяє своєчасно виявити недостачі або надлишки товарів, а також з'ясувати, чи правильно нараховано відшкодування за завдані збитки.

У випадку, якщо під час звірки виявлено розбіжності, ці розбіжності фіксуються у відповідних актах інвентаризації, після чого ініціюються додаткові перевірки, виявляються причини недостачі або псування, а також визначається особа (чи особи), що несуть відповідальність за ці порушення.

Регулярні звірки включають не лише перевірку наявних товарно-матеріальних цінностей, але й вивчення відповідних первинних документів (накладні, акти, рахунки, платіжні документи). Це дає змогу забезпечити відповідність облікових

записів на підприємстві з фактичними даними і мінімізувати ризики виникнення невідповідностей у фінансових звітах.

Моніторинг недостач є важливою складовою внутрішнього контролю, який дозволяє постійно стежити за станом матеріальних запасів підприємства та з'ясувати на ранніх етапах наявність недостач або псування. У ПрАТ «Оболонь», як і в будь-якому іншому підприємстві з великою кількістю товарно-матеріальних цінностей, недостача може виникати з різних причин: від порушень з боку персоналу до технічних помилок або недоліків у процесах складування.

Моніторинг нестач дозволяє:

- 1) своєчасно виявити будь-які невідповідності між фактичними залишками та даними обліку;
- 2) оцінити причини недостач, щоб визначити можливі способи їх уникнення в майбутньому;
- 3) проаналізувати дії співробітників, які могли бути причетні до недостач або псування товарів.

У ПрАТ «Оболонь» моніторинг нестач здійснюється за допомогою автоматизованих систем обліку, які дозволяють в режимі реального часу відстежувати зміни в складі матеріальних запасів. Це дає змогу своєчасно реагувати на будь-які розбіжності і визначати першопричину недостачі.

Перевірка достовірності даних є ще одним важливим етапом у внутрішньогосподарських процедурах контролю за розрахунками. Вона включає перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності первинних документів, які лежать в основі фінансових розрахунків. Особливо це важливо при визначенні суми відшкодування збитків, адже дані щодо кількості та вартості недостачі мають бути правильно відображені в облікових регістрах.

Важливим аспектом перевірки достовірності даних є також контроль за правильністю оформлення та ведення актів інвентаризації, на яких базуються подальші розрахунки. Неправильне або неповне оформлення таких документів може призвести до помилок у визначенні збитків або навіть до порушення прав працівників.

Мета внутрішнього аудиту - виявлення можливих порушень, шахрайства та інших фінансових зловживань, а також забезпечення точності та коректності розрахунків у межах діяльності підприємства.

У процесі внутрішнього аудиту фахівці проводять комплексні перевірки фінансових та бухгалтерських звітів, а також вивчають документи, пов'язані з відшкодуванням збитків (акти інвентаризації, розпорядження щодо відшкодування, документи, що підтверджують збитки тощо). Аудитори перевіряють достовірність даних, зазначених у цих документах, та їх відповідність законодавчим вимогам і внутрішнім стандартам підприємства.

Основна роль внутрішнього аудиту полягає у забезпеченні запобігання шахрайству та інших зловживань з боку працівників, які можуть допустити порушення при проведенні розрахунків за відшкодуванням збитків. Аудитори не тільки перевіряють наявність документальних підтверджень щодо відшкодування збитків, а й оцінюють внутрішні процедури контролю, що дозволяють знизити ймовірність виникнення помилок або зловживань.

Важливим напрямком роботи внутрішнього аудиту є також перевірка ефективності роботи бухгалтерії в частині нарахування та утримання сум відшкодування збитків із заробітної плати працівників. Аудитори перевіряють правильність розрахунку відшкодування, а також відповідність цього процесу положенням трудового законодавства України, що забезпечує дотримання прав працівників.

Для ПрАТ «Оболонь», внутрішній аудит є важливою ланкою в забезпеченні точності фінансових розрахунків та запобіганні шахрайству, оскільки підприємство працює з великим обсягом товарно-матеріальних цінностей і має чисельний штат співробітників. Шахрайство в таких умовах може призвести до значних фінансових втрат, тому внутрішній аудит виступає надійним бар'єром проти таких порушень.

Під час реалізації внутрішнього контролю, здійснення регулярних перевірок та моніторингів недостач і збитків, необхідно враховувати не тільки процедури перевірки, але й чинні правові норми, які визначають правила відшкодування

збитків та відповідальність сторін. Це дозволяє забезпечити не тільки точність облікових даних, але й правильне застосування законодавства, що має прямий вплив на ефективність управління фінансами підприємства.

В Україні порядок відшкодування збитків, завданих підприємству внаслідок неправомірних дій або бездіяльності працівників чи третіх осіб, регулюється низкою законодавчих актів, серед яких ключове значення мають Цивільний кодекс України, Кодекс законів про працю України та Податковий кодекс України. Ці нормативно-правові акти чітко визначають механізм відшкодування збитків, який охоплює як фінансові, так і юридичні аспекти.

Цивільний кодекс України передбачає, що збитки повинні бути відшкодовані в межах реальної шкоди, завданої підприємству. Кодекс визначає, що відповідальність за відшкодування збитків виникає, коли є доведений факт вини працівника або іншої особи, що призвела до збитків.

Кодекс законів про працю України вказує, що відшкодування збитків з вини працівника може бути здійснено лише за умови, що ці збитки є результатом його неправомірних дій або порушення трудових обов'язків. Важливими є статті 130-138, які регулюють обов'язок працівників відшкодувати збитки, а також описують процедуру стягнення таких збитків.

Податковий кодекс України також має значення для обліку та відшкодування збитків, оскільки неправильно оформлені або недокументовані операції можуть мати податкові наслідки. Важливо, щоб усі відшкодування було належним чином зафіксовано для уникнення санкцій з боку податкових органів.

Таким чином, правові аспекти контролю охоплюють як етапи перевірки й підтвердження факту збитків, так і порядок документування та стягнення відшкодування. Законодавчі норми визначають межі відповідальності, строки та процедури, що, у свою чергу, забезпечують правову визначеність і захист для підприємства, а також унеможливають зловживання з боку співробітників чи третіх осіб.

Також встановлення чітких процедур контролю за відшкодуванням збитків безпосередньо впливає на фінансову стабільність підприємства, що, в свою чергу,

має велике значення для ефективності фінансового управління. Як було зазначено раніше, правильно організовані внутрішні процедури контролю сприяють своєчасному виявленню та коригуванню збитків, що запобігає подальшій фінансовій втраті. Але важливим є також те, як ці процедури вписуються в загальну структуру управлінських процесів та як вони взаємодіють з іншими елементами фінансового управління.

Контроль за виконанням обов'язків з відшкодування збитків безпосередньо пов'язаний з ефективністю управлінських рішень і фінансових операцій на підприємстві. Ретельний моніторинг збитків дозволяє оперативно реагувати на фінансові втрати та виявляти порушення на ранніх етапах. Це, у свою чергу, допомагає скоротити ризики для підприємства, уникнути несанкціонованих витрат і забезпечити безпеку фінансових потоків.

Зв'язок між процедурами контролю та ефективністю фінансового управління стає очевидним, коли на підприємстві є вміння оперативно реагувати на збитки і недостачі, а також чітко враховувати це в облікових регістрах та фінансовій звітності. Крім того, ефективний контроль дозволяє зменшити ризики невірної сформульованих фінансових звітів, що могло б призвести до порушень податкового законодавства або неправомірного відображення витрат у звітності. На прикладі ПрАТ «Оболонь» можна зазначити, що систематичний аналіз недостач та запобігання збиткам на етапах виробничих і фінансових процесів забезпечує не тільки належний рівень відповідальності серед працівників, а й дозволяє компанії підтримувати високий рівень фінансової стабільності.

Правильне впровадження процедур контролю й коректне управління відшкодуванням збитків дозволяє підприємству не тільки зберігати фінансову дисципліну, а й сприяти прозорості та ефективності управлінських рішень, що в свою чергу сприяє зміцненню фінансової репутації компанії. На підприємстві ПрАТ «Оболонь» саме завдяки чітким внутрішнім контрольним процедурам і взаємодії з правовими аспектами управлінських процесів, вдається підтримувати ефективне фінансове управління та мінімізувати фінансові втрати, викликані збитками.

Таким чином, взаємодія правових аспектів і внутрішніх контрольних процедур створює комплексний механізм, що підвищує ефективність управління фінансами та забезпечує їх належне використання.

Отже, варто зазначити, що особливий акцент зроблений на процедурах контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків, що є важливим елементом фінансової дисципліни на підприємстві. Контроль за такими операціями здійснюється через внутрішні процедури звірок, моніторинг недочетів і регулярні перевірки достовірності даних. Це дозволяє вчасно виявляти будь-які відхилення від норм і вчасно реагувати на можливі порушення. Зокрема, роль внутрішнього аудиту в забезпеченні точності розрахунків є надзвичайно важливою, оскільки аудитори проводять незалежну перевірку фактів і виявляють потенційні шахрайські операції. Важливо, що внутрішній аудит є частиною більш широкої системи контролю, що включає не лише бухгалтерські перевірки, а й аналіз управлінських рішень.

Процедури контролю не лише забезпечують точність розрахунків, але й мають прямий вплив на ефективність управління фінансами підприємства. Завдяки системі внутрішнього контролю можна не тільки знизити ймовірність фінансових втрат, а й підвищити ефективність використання ресурсів, зокрема активів підприємства, і покращити управлінські рішення. Це дає змогу запобігти шахрайству, забезпечити прозорість фінансових операцій і підвищити рівень довіри до підприємства з боку партнерів і контрагентів.

На прикладі ПрАТ «Оболонь» можна побачити, як внутрішній контроль сприяє високому рівню фінансової дисципліни та ефективному управлінню підприємством. На підприємстві встановлені чіткі внутрішні процедури контролю, які дають змогу своєчасно виявляти й коригувати будь-які відхилення, що забезпечує стабільність фінансової ситуації підприємства. Водночас, дотримання нормативно-правових вимог, а також ефективність процедур контролю є запорукою правильно організованого процесу відшкодування збитків і належного виконання обов'язків з боку працівників і контрагентів.

Отже, вивчення процедур контролю за розрахунками по відшкодуванню завданих збитків дає змогу визначити важливість внутрішніх механізмів контролю, які забезпечують точність розрахунків, захист інтересів підприємства та його фінансову стабільність. Розгляд цих процедур у контексті ПрАТ «Оболонь» показав, як правильно організований внутрішній контроль може істотно підвищити ефективність управлінських процесів та зменшити фінансові ризики підприємства.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження були досягнуті поставлені цілі, які дозволили всебічно вивчити аспекти інвентаризації активів та зобов'язань підприємства, а також обліку й контролю розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Робота забезпечила комплексний підхід до аналізу цих процесів, узагальнила теоретичні положення, нормативно-правові аспекти та практичні підходи, спрямовані на вдосконалення управління фінансами підприємств.

За проведеними дослідженнями в магістерській дипломній роботі можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що інвентаризація відіграє ключову роль у забезпеченні достовірності даних бухгалтерського обліку, що безпосередньо впливає на ефективність прийняття управлінських рішень. Вона дозволяє своєчасно виявляти недостачі, надлишки, псування активів, що є основою для формування фінансової звітності, яка відповідає принципам об'єктивності та прозорості.

2. Дослідження видів інвентаризації показало, що підприємства використовують різні підходи залежно від потреб управління, зокрема планову, позапланову, повну або вибірккову інвентаризацію.

3. Аналіз нормативно-правової бази України, що регулює процес проведення інвентаризації, охопив ключові закони та підзаконні акти, зокрема Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», П(С)БО, МСФЗ та міжнародні стандарти обліку.

4. В роботі докладно розглянуто основні етапи процесу, починаючи з підготовки та складання наказу про проведення інвентаризації, формування комісії та закінчуючи аналізом її результатів. Наголошено на необхідності дотримання чіткого алгоритму дій, що мінімізує ризики помилок та суперечностей.

5. Документи, якими оформлюються результати інвентаризації, є інвентаризаційні описи, акти виявлених розбіжностей, порівняльні відомості та

накази керівництва. На прикладі ПрАТ «Оболонь» продемонстровано практичну реалізацію організаційних підходів та особливості документального оформлення.

6. Детальний розгляд порядку відображення результатів інвентаризації в бухгалтерському обліку залежно від типу активів і характеру виявлених розбіжностей допомогло зробити висновок, що систематичний підхід до обліку результатів інвентаризації забезпечує надійну базу для прийняття управлінських рішень.

7. Визначено, що внаслідок недочет, псування або втрати активів підприємства стикаються з необхідністю проведення розрахунків для відшкодування збитків. Розкрито сутність таких розрахунків через аналіз можливих видів збитків, суб'єктів, які несуть відповідальність за їх відшкодування (персонал, контрагенти, треті сторони), та нормативно-правову базу, що регулює цей процес.

8. Особливу увагу приділено статтям 130–138 Кодексу законів про працю України, Цивільному кодексу України та Податковому кодексу, які регулюють механізми притягнення до відповідальності та визначення сум відшкодування. Для ПрАТ «Оболонь» було розроблено практичний кейс, що дозволяє ілюструвати процес оформлення документів і проведення розрахунків.

9. Внутрішньогосподарські процедури, такі як регулярні звірки даних, моніторинг недочет і перевірка достовірності бухгалтерської інформації, виявилися основою для забезпечення точності розрахунків. Було наголошено на важливості внутрішнього аудиту, який запобігає фінансовим втратам і шахрайству, а також дозволяє своєчасно реагувати на порушення. Розглянуто правові аспекти контролю, які передбачають дотримання вимог чинного законодавства, що сприяє зниженню юридичних ризиків і підвищенню відповідальності суб'єктів господарювання.

Таким чином, отримані результати мають значну теоретичну, методичну та практичну цінність. Запропоновані підходи до організації інвентаризації, обліку та контролю розрахунків за відшкодуванням збитків можуть бути ефективно застосовані як на прикладі ПрАТ «Оболонь», так і на інших підприємствах різних

галузей. Це сприяє зміцненню фінансової дисципліни, підвищенню прозорості управлінських процесів і забезпеченню сталого розвитку підприємств в умовах сучасного економічного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бурчак З.Г. Бухгалтерський облік: Підручник / З.Г. Бурчак. – Вінниця: ТОВ «Едельвейс», 2003. – 272 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищих навчальних закладів. – 2-ге вид. перероб. та доп. – Житомир: ПП “Рута” 2002. – 672 с.
3. Васюта-Беркут О.І. Теорія бухгалтерського обліку: навчальний посібник – К.: МАУП, 2001 – 176 с.
4. Гольцова С.М. Звітність підприємств : навч. посіб. / С.М. Гольцова, І.Й. Плікус; М-во освіти і науки України. – К.: ЦНЛ, 2004. – 292 с.
5. Грайова Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб./ Н.М. Грайова.- Київ “А.С.К.”. – 2001. – 271 с.
6. Деречин В.В., Кізім М.М. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. Посібник/ За ред. Деречина В.В. / - К.: Центр навчальної літератури. 2006. – 352с.
7. Загожай В.Б., Базась М.Ф., Матюха М.М. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. В.Б. Загожай, М.Ф. Базася. – К.: МАУП, 2005. – 968 с.
8. Загородній А.Г., Партин Г. О. Бухгалтерський облік основи теорії та практики: Навч. Посіб. – 3-те вид. перероб. доп. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2004. – 377 с.
9. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / В.В. Сопко; за ред. О.П. Бондаренка. – 3-е вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
10. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах з різними формами звітності: Підручник / Н.М. Ткаченко. – Київ, ВТОВ «А.С.К.», 1996 р. – 325 с.
11. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV // Все про бухгалтерський облік.- 2006.- №27.

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.84р. №8073-X із змінами і доповненнями, стаття 213-330. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 28.11.2024 року)

13. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001р. №2341-III із змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення 01.11.2024 року)

14. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 15.10.2024 року)

15. Закон України про визначення розміру збитків, завданих підприємству, установі, організації розкраданням, знищенням (псуванням), недостачею або втратою дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та валютних цінностей. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/217/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.11.2024 року)

16. Порядок подання фінансової звітності, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.11.2024 року)

17. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» № 291 від 30.11.1999 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/REG4186> (дата звернення 15.11.2024 року)

18. Постанова від 22 січня 1996 р. N 116 «Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-%D0%BF#Text> (дата звернення 02.11.2024 року)

19. Наказ від 24.05.1995 № 88 «Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення 02.11.2024 року)

20. Постанова від 5 серпня 2020 р. № 686 «Про затвердження норм втрат нафтопродуктів під час їх приймання, зберігання, відпуску, перевантаження та транспортування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/686-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 04.11.2024 року)

21. Положення про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежалась, затверджене спільним наказом Міністерства економіки та Міністерства фінансів від 10.09.1996 р. № 120/190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0546-96#Text> (дата звернення 10.11.2024 року)

22. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0040-05#Text> (дата звернення 01.11.2024 року)

23. Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02.03.1993 р. № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/158-93-%D0%BF#Text> (дата звернення 10.10.2024 року)

24. Наказ про «Перелік робіт, при виконанні яких може запроваджуватись колективна (бригадна) матеріальна відповідальність, затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики» від 12.05.1996 р. № 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0286-96#Text> (дата звернення 04.11.2024 року)

25. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 10.10.2024 року)

26. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, затверджені Міністерством аграрної політики від 04.12.2003 р. № 37-27-12/14023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1402555-03#Text> (дата звернення 10.10.2024 року)

27. Цивільний кодекс України, 2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 10.11.2024 року)

28. Кодекс законів про працю України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення 10.11.2024 року)

29. Інформація про ПрАТ «Оболонь». Сайт Вікіпедія. URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%8C_\(%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%BD%D1%8C_(%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D1%96%D1%8F)) (дата звернення 01.10.2024 року)

30. Офіційний сайт ПрАТ «Оболонь». URL: <https://obolon.ua/ua> (дата звернення 01.10.2024 року)

31. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 10.11.2024 року)

32. Корінько М. Д. Інвентаризація на підприємстві: основні організаційні моменти / М.Д. Корінько // Податки та бухгалтерський облік. – 2009. – № 101. – С. 3-8.

33. Пархоменко В. «Інвентаризація — інструмент забезпечення достовірності фінансової звітності» / Вісник податкової служби України, 19.11.2012, №43 с.20–29.

34.10 загальних моментів, які треба знати бухгалтерам під час проведення річної інвентаризації. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onethematic/559> (дата звернення 01.11.2024 року)

35. Кузьмін, Д.Л. Класифікація інвентаризацій для цілей обліку і контролю / Д.Л.Кузьмін. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/4078/1/68.pdf> (дата звернення 01.11.2024 року).

36. Кулик В.А. Організація обліку на підприємствах України: розробка внутрішніх регламентів / В.А. Кулик, М.О. Любимов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. - № 6. – С. 12-18.

37. Макєєва О. Міжнародні стандарти освіти для бухгалтерів / О. Макєєва // Незалежний аудитор. - 2012 р. - № 9. – С. 93-94.

38. Руденко О.В. Управлінська спрямованість облікової політики /О.В. Руденко // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2009. – № 4 (20). – С. 98-101.

39. Міжнародні стандарти фінансової звітності від 12.03.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text/ (дата звернення 28.11.2024 року)

40. Жибак М. М. Бухгалтерський облік. Загальна теорія: навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2016. 268 с.

41. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : Гельветика, 2016. 391 с.

42. Жук В.М., Бездушна Ю.С., Мельничук Б.В. Галузеві стандарти обліку та фінансової звітності: колективна монографія / за ред. В.М. Жука. К.: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 2015. 370 с.

43. Звітність підприємств: навчальний посібник / за заг. ред. д. е. н., проф. В. П. Пантелеєва. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2017. 432 с.

44. Петрик О. А., Зотов В. О., Кудрицький Б. В. Аудит: підручник . К.: КНЕУ, 2015. 498 с.

45. Приймак С. В., Костишина М.Т. Долбнєва Д. В. Фінансова звітність підприємств : Навчально-методичний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2016. 268 с.

46. Романів Є.М., Приймак С.В., Гончарук С.М. та ін.. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.

47. Старко І. Є., Антонійчук М.М. Бухгалтерський облік навч. посіб. Львів : Растр-7, 2016. 175 с.

48. Сук Л.К., Сук П.Л. С. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: “Знання”, 2015.- 647 с.

49. Фокша Л.В. Податкове прав : конспект лекцій. Дніпро, 2016, 147 с.

50. Височан О.С., Височан О.О. Інвентаризація: сутність, класифікація, принципи, функції та завдання. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Випуск 22, частина 1. С. 48-52.

51. Карпенко Н.Г. Особливості організації інвентаризаційної роботи. Глобальні та національні проблеми економіки.2017. Вип. 7. С. 851-853.

52. Круковська О.В. Удосконалення обліку, інвентаризації та контролю наявності та руху виробничих запасів на підприємствах. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 7. С. 58-61.

53. Лук'янов П.О., Заглада К.А., Борзенко І.А. Інвентаризація як метод внутрішнього контролю на підприємстві. Вісник СНТ ННІ бізнесу і менеджменту ХНТУСГ. 2020. Вип. 1. С. 89-92.

54. Максименко І. Я., Зоря О. П., Горлачова Г. Р. Інвентаризація як складова внутрішньогосподарського контролю в процесі управління підприємством. Економіка та держава. 2017. 10. С . 83-85.

55. Олійник С.О. Проблеми та напрями вдосконалення інвентаризації на підприємствах. Науковий огляд. 2016. Т. 6. № 27. С. 1–7.

ДОДАТКИ

11/29/24, 6:01 PM
ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Увійти
Реєстрація

YouControl — сервіс перевірки контрагентів. Повне досьє на компанію доступне в індивідуальних тарифах.

ПРАТ "ОБОЛОНЬ"

05391057

PRIVATE JOINT-STOCK COMPANYOBOLON (PRJSCOBOLON)

Стежити за змінами
 Поділитися досьє

Анкета

Актуальні дані тільки в платних тарифах
Дата оновлення 29.11.2024

Юридична особа ПРАТ "ОБОЛОНЬ", код ЄДРПОУ 05391057, було зареєстровано 29.06.1993. Розмір статутного капіталу юридичної особи складає 32 512 700,00. На час останнього оновлення даних 29.11.2024 стан юридичної особи - Зареєстровано.

Уповноваженою особою юридичної особи ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ" є БУЛАХ ІГОР ВАСИЛЬОВИЧ.

[Детальніше](#)

Повне найменування юридичної особи <small>(станом на 29.11.2024)</small>	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО ОБОЛОНЬ
Скорочена назва	ПРАТ "ОБОЛОНЬ"
Назва англійською	PRIVATE JOINT-STOCK COMPANYOBOLON (PRJSCOBOLON)
Статус юридичної особи <small>(станом на 29.11.2024)</small>	Зареєстровано
Статус в ЄДР	Зареєстровано
Код ЄДРПОУ	05391057
Дата реєстрації	29.06.1993 (31 рік 5 місяців)

https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/05391057/
1/11

11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Уповноважені особи	БУЛАХ ІГОР ВАСИЛЬОВИЧ	Детальніше
Розмір статутного капіталу	32 512 700,00 грн.	
Організаційно-правова форма	Акціонерне товариство	
Види діяльності	<p>Основний: 11.05 Виробництво пива</p> <p>Всього за цим КВЕД: 364 ></p> <hr/> <p>Інші:</p> <p>31.01 Виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі</p> <p>10.32 Виробництво фруктових і овочевих соків</p> <p>11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв</p> <p>Всі Види Діяльності</p>	

Контактна інформація	Місцезнаходження юридичної особи:	Україна, **2, місто Київ, вул. БОГАТИРСЬКА, будинок **
	Веб сторінка:	[Redacted] <small>29.11.2024</small>
	E-mail:	[Redacted] <small>29.11.2024</small>
	Телефон:	+380443923017 <small>29.11.2024</small>

Ви переглядаєте досьє для незареєстрованих користувачів

Повний доступ до всіх інструментів можна отримати після бізнес-реєстрації

 Учасники та бей
05391057

 Актуальні дані тільки в платних тарифах

Дата оновлення 29.11.2024 →

Відомості про органи управління
юридичної особи

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Частка держави в підприємстві згідно з
реєстром Фонду держмайна України

0

Перелік засновників/учасників
юридичної особи

**ФІЗИЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ ОСОБИ ЗГІДНО
ПЕРЕЛІКУ АКЦІОНЕРІВ**

Власники крупних пакетів акцій (>5%)
станом на 2 квартал 2024 року

0004

00007

Акція проста бездокументарна іменна

Номінальна вартість: 100.00

Кількість:

Від загальної кількості (%):

[Детальніше про акції](#)

Акція проста бездокументарна іменна

Номінальна вартість: 100.00

Кількість:

Від загальної кількості (%):

[Детальніше про акції](#)

Акція проста бездокументарна іменна

Номінальна вартість: 100.00

Кількість:

Від загальної кількості (%):

[Всі власники](#)

11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Інформація про кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника, якщо засновник - юридична особа: прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), країна громадянства, місце проживання, а також повне найменування та ідентифікаційний код (для резидента) засновника юридичної особи, в якому ця особа є кінцевим бенефіціарним власником (контролером), або інформація про відсутність кінцевого бенефіціарного власника (контролера) юридичної особи, у тому числі кінцевого бенефіціарного власника (контролера) її засновника

СЛОБОДЯН ОЛЕКСАНДР В'ЯЧЕСЛАВОВИЧ
Україна, 02097, місто Київ, вул.Радунська,
будинок , квартира

Відсоток частки статутного капіталу або
відсоток права голосу: 8.9

Відсоток частки статутного капіталу або
відсоток права голосу (непрямий вплив):
30.36

Вам зараз доступно
лише
5% інформації про
юридичну особу.

Дізнатися
більше

📊 Фінансовий скоринг

📈 Ринковий скоринг

Власність та дозволи ПРАТ "ОБОЛОНЬ"

У юридичної особи ПРАТ "ОБОЛОНЬ" зареєстровано 120 торгових марок, 0 одиниць автотранспорту в користуванні, та 103 ліцензії.

Торговельні марки (архів) [120 торгових марок](#)

Автотранспорт Дані відсутні у реєстрах

11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Ліцензії

103 ліцензії

 Перевірка в списках санкцій
 [Отримати доступ](#)
[Детальніше](#)

Податкова та інші державні органи

За даними з податкових реєстрів України юридична особа ПРАТ "ОБОЛОНЬ", перебуває на обліку в органах доходів та зборів, Дійсне свідоцтво ПДВ в реєстрі платників ПДВ і Відсутня реєстрація в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

У зв'язку з введенням воєнного стану в Україні Державна податкова служба України в травні 2022 року обмежила доступ до більшості публічних електронних реєстрів, де вона є розпорядником, тому деяка інформація, яка зазначена в розділі "Податкова та інші державні органи", не оновлюється, окрім даних реєстру платників ПДВ, реєстру платників єдиного податку, реєстру "Великих платників податків" та реєстру неприбуткових установ та організацій.

Ознака прибутковості
(станом на 29.11.2024)

Відсутня реєстрація в Реєстрі неприбуткових установ та організацій

Реєстр платників ПДВ
(станом на 29.11.2024)

Дійсне свідоцтво ПДВ

Індивідуальний податковий номер:
053910526652

Дата реєстрації: 27.06.1997

Реєстр «Дізнайся більше про свого
бізнес-партнера»
(станом на 11.06.2022)

Перебуває на обліку в органах доходів та зборів

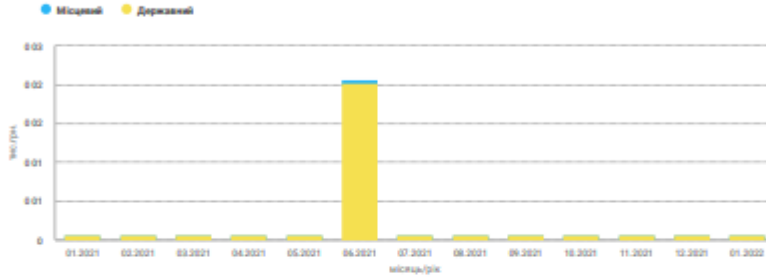
11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Інформація ДПС України про суб'єктів господарювання, які мають податковий борг

На даний час Державною податковою службою України **всупереч закону** не оприлюднюється інформація про суб'єктів господарювання, які мають податковий борг.

- Для отримання цієї інформації в актуальному стані слід звернутися до контрагента.
- Для перегляду цієї інформації за минулі періоди, скористайтесь функцією "Історія боргу".

Реєстр «Великих платників податків» (станом на 2023)

[Інформація про особу наявна в базі](#)

Місцезнаходження реєстраційної справи

Оболонська районна в місті Києві державна адміністрація

11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Дата та номер запису про взяття та зняття з обліку в податкових органах

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ

Ідентифікаційний код органу: 37507880

Дата взяття на облік: 10.11.1994

ЦЕНТРАЛЬНЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
ДПС ПО РОБОТІ З ВЕЛИКИМИ ПЛАТНИКАМИ
ПОДАТКІВ

Ідентифікаційний код органу: 44082145

Відомості про відомчий реєстр: Реєстр
платників податків

Дата взяття на облік: 18.06.1996

Номер взяття на облік: 10-119

ЦЕНТРАЛЬНЕ МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ
ДПС ПО РОБОТІ З ВЕЛИКИМИ ПЛАТНИКАМИ
ПОДАТКІВ

Ідентифікаційний код органу: 44082145

Відомості про відомчий реєстр: Реєстр
платників єдиного внеску

Дата взяття на облік: 17.05.2000

Номер взяття на облік: 03-00048

Фінанси

 Тільки в платник тарифах. Спробувати безкоштовно

Фінансові показники, тис.грн.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
-----------	------	------	------	------	------

Активи

Зобов'язання

Виручка

Всі можливості інструменту

https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/05391057/

7/11

**Тендери ПРИВАТНЕ
АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
ОБОЛОНЬ**

Опис лоту	Замовник	Дата контракту	Сума контракту, грн.
Послуги крана кс 414-27 ка; послуги крана кс 414-27 ка 1 послуга	Відділ освіти, культури, молоді та спорту Закупненської селищної ради	25.11.2024	4 234
Послуги крана кс 414-27 ка; послуги крана кс 414-27 ка 1 послуга	Відділ освіти, культури, молоді та спорту Закупненської селищної ради	29.10.2024	2 914
Дк 021:2015: 41110000-3 - питна вода (вода питна бутильована до 1,5л); вода питна бутильована до 1,5л 10000000 кілограм вода питна бутильована до 1,5л 20000000 кілограм	Державне підприємство Міністерства оборони України «Державний оператор тилу»	28.06.2024	78 000 000

 [Всі тендери доступні після Безкоштовної реєстрації](#)

Судовий реєстр Актуальні дані тільки в платних тарифах Дата оновлення 29.11.2024
документів

У реєстрі судових рішень знайдено > 100 документів, в яких згадується юридична особа ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ".

Дата ухвалення	Форма рішення	Форма судочинства	Номер рішення	Номер справи
25.11.2024	Ухвала суду	Господарське	123320466	910/15160/19

11/29/24, 6:01 PM

ОБОЛОНЬ — Код ЄДРПОУ 05391057

Дата ухвалення	Форма рішення	Форма судочинства	Номер рішення	Номер справи
25.11.2024	Ухвала суду	Господарське	123270936	910/13763/24
19.11.2024	Ухвала суду	Господарське	123140802	910/467/22
13.11.2024	Ухвала суду	Господарське	122983969	910/467/22
13.11.2024	Ухвала суду	Господарське	123271116	910/16317/23
12.11.2024	Ухвала суду	Господарське	122982224	50/155
11.11.2024	Ухвала суду	Господарське	122955582	910/15160/19
07.11.2024	Ухвала суду	Господарське	122865553	903/624/13

Всі можливості інструменту

🕒 Історія змін зареєстрованих YouControl – 14

🔒 Тільки в платних тарифах. Спробувати безкоштовно

Дата	Подія	Було	Стало
22.04.1998	Змінився вид діяльності		18144 - ПИВОВАРНА ПРОМИСЛОВІСТЬ
22.04.1998	Змінився розмір статутного капіталу		22 758 900 грн.

Всі можливості інструменту

 Пов'язані фізичні особи

 Тільки в платних тарифах. Спробувати
безкоштовно

[Детальніше](#)

Часті запитання

- Який ЄДРПОУ компанії ПРАТ "ОБОЛОНЬ" ?
- Як отримати безкоштовний доступ до повного досьє до ПРАТ "ОБОЛОНЬ" ?
- Який стан компанії ПРАТ "ОБОЛОНЬ" ?
- Яка повна назва ПРАТ "ОБОЛОНЬ" ?
- У чому перевага повного доступу до досьє ПРАТ "ОБОЛОНЬ" 05391057 ?
- Які є тарифні плани, щоб отримати доступ до повного досьє ПРАТ "ОБОЛОНЬ" ?
- Яка скорочена назва компанії 05391057 ?
- Який основний КВЕД у контрагента 05391057 ?
- В якому регіоні зареєстрована ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ" ?

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«Оболонь»
(ПрАТ «Оболонь»)

Код ЄДРПОУ 05391057

НАКАЗ

15.12.2023

Київ

№ 1

Про проведення щорічної інвентаризації

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства та на виконання норм Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV, Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою КМУ від 28.02.2000 № 419, Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженого наказом Мініфіну від 02.09.2014 № 879,

НАКАЗУЮ:

1. Перед складанням річної фінансової звітності провести суцільну інвентаризацію всіх активів і зобов'язань, включаючи основні засоби, нематеріальні активи, товарно-матеріальні цінності, грошові кошти, розрахунки з контрагентами, із перевіркою і документальним підтвердженням їх наявності, стану, відповідності критеріям визнання та оцінки станом на 01.12.2023.

2. Організацію інвентаризації і контроль за її проведенням покласти на постійно діючу інвентаризаційну комісію, затверджену наказом від 15.12.2023 № 2.

3. Інвентаризацію провести у присутності матеріально відповідальних осіб:

- завідувача складу В.О. Пригули;
- завідувача складу К.О. Омельченка.

4. Інвентаризацію окремих об'єктів провести у такі строки:

• товарно-матеріальних цінностей на складах, у незавершеному виробництві та готовій продукції, а також відвантажених і таких, що перебувають у дорозі, — до 31.12.2023;

• грошових коштів у касі, цінних паперів, бланків суворої звітності — до 31.12.2023;

• основних засобів, незавершених ремонтів основних засобів, нематеріальних активів, фінансових вкладень — до 31.12.2023;

• розрахунків із покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами — до 31.12.2023.

5. Постійно діючій інвентаризаційній комісії у п'ятиденний строк після закінчення щорічної інвентаризації передати матеріали інвентаризації на затвердження генеральному директору.

6. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

Сиверин ВАКУЛА

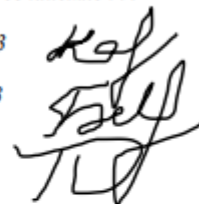
З наказом ознайомлені:

Підписи членів постійно діючої інвентаризаційної комісії і дати ознайомлення

Заступник генерального директора О.М. Килимко 15.12.2023

Заступник головного бухгалтера Н.В. Бельдій 15.12.2023

Бухгалтер В.А. Притюпа 15.12.2023

Handwritten signatures of the three members of the inventory commission, corresponding to the names and dates listed in the text.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
17.06.2015 № 572

ПрАТ «Оболонь»

(установа)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	0	5	3	9	1	0	5	7
--------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

ІНВЕНТАРИЗАЦІЙНИЙ ОПИС запасів

« 31 » грудня 2023 р.
(дата складання)

На підставі розпорядчого документа від « 15 » грудня 2023 р. № 34 виконано зняття фактичних залишків запасів, які обліковуються на субрахунку(ах) 201 та зберігаються м. Києві, вул. Вінстона Черчилля, 59 (місцезнаходження¹)
(номер та назва)

станом на « 31 » грудня 2023 р.

Розписка

До початку проведення інвентаризації всі видаткові та прибуткові документи на матеріальні цінності здано в бухгалтерську службу і всі матеріальні цінності, що надійшли на мою відповідальність, оприбутковано, а ті, що вибули, списано.

Матеріально відповідальна особа:

Завідувач складу

(посада)

(підпис)

В.О. Пригула

(ініціали, прізвище)

Інвентаризація: розпочата « 31 » грудня 2023 р.,

закінчена « 31 » грудня 2023 р.

Склад 1, м. Київ, вул. Вінстона Черчилля, 59

¹ Склад (комора), його (її) фактичне місцезнаходження.

При інвентаризації встановлено таке:

№ з/п	Рахунок, субрахунок	Матеріальні цінності		Одиниця виміру	Фактична наявність			За даними бухгалтерського обліку ²			Інші відомості
		найменування, вид, сорт, група	номенклатурний номер (за наявності)		кількість	вартість	сума	кількість	вартість	сума	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	201	Хміль	20101	Кг	1,345	1,188	1,597,860	1,345	1,188	1,597,860	
2	201	Ячмінь	20102	Кг	3,567	4,614	16,458,138	3,567	4,614	16,458,138	
3	201	Цукор	20103	Кг	3,567	35	124,845	3,567	35	124,845	
4	201	Барвник 546X	20104	Кг	56	130	7,280	56	130	7,280	
5	201	Барвник 56У	20105	Кг	78	130	10,140	78	130	10,140	
6	201	Дріжджі	20106	Кг	45	52	2,340	45	52	2,340	
7	201	Солод	20107	Кг	457	100	45,700	457	100	45,700	
8	201	Консервант НТ	20108	Кг	567	1,242	704,214	567	1,242	704,214	
Разом		X	X	X	9,682	7,491	18,950,517	9,682	7,491	18,950,517	

Разом за описом: а) кількість порядкових номерів вісім (прописом)

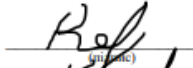
б) загальна кількість одиниць (фактично) дев'ять тисяч шістьсот вісімдес'ять дві кг (прописом)

в) вартість фактична вісімнадцять мільйонів дев'ятсот п'ятдесят тисяч п'ятсот сімнадцять грн (прописом)

г) загальна кількість одиниць за даними бухгалтерського обліку дев'ять тисяч шістьсот вісімдес'ять дві кг (прописом)

г) вартість за даними бухгалтерського обліку вісімнадцять мільйонів дев'ятсот п'ятдесят тисяч п'ятсот сімнадцять грн (прописом)

Голова комісії: Заступник генерального директора (посада)

 (підпис)

О.М. Килимко (ініціали, прізвище)

Члени комісії: Заступник головного бухгалтера (посада)

 (підпис)

Н.В. Бельдій (ініціали, прізвище)

Бухгалтер (посада)

 (підпис)

В.А. Пригупа (ініціали, прізвище)

Усі цінності, поійменовані в цьому інвентаризаційному описі з № 1 до № 8, перевірено комісією в натурі в моїй присутності та внесено в опис. У зв'язку з цим претензій до інвентаризаційної комісії не маю. Цінності, перелічені в описі, знаходяться на моєму відповідальному зберіганні.

Матеріально відповідальна особа:
« 31 » грудня 2023 р. Завідувач складу (посада)

 (підпис)

В.О. Пригупа (ініціали, прізвище)

Інформацію за даними бухгалтерського обліку вніс Заступник головного бухгалтера (посада)

 (підпис)

Н.В. Бельдій (ініціали, прізвище)

Вказані в цьому описі дані перевірів:

« 31 » грудня 2023 р. Завідувач складу (посада)

 (підпис)

В.О. Пригупа (ініціали, прізвище)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
17.06.2015 № 572

ПрАТ «Оболонь»
(установа)

Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ 0 5 3 9 1 0 5 7

АКТ
інвентаризації розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків
« 31 » грудня 2023 р.
(дата складання)

На підставі розпорядчого документа від « 31 » грудня 2023 р. № 1 проведено інвентаризацію розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків станом на « 31 » грудня 2023 р.

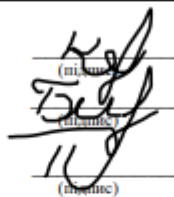
При інвентаризації встановлено таке:

П.І.Б. боржника	Причина виникнення заборгованості	Дата виникнення заборгованості	Дата прийняття рішення суду або іншого органу (добровільної згоди боржника) про відшкодування суми матеріальної шкоди чи дата пред'явлення установою позову	Сума заборгованості на дату інвентаризації
1	2	3	4	5
Даниленко Ігор Петрович	Крадіжка виробничих запасів	31.12.2023	31.12.2023	8 500 грн
Разом	X	X		

Голова комісії Заступник генерального директора
(посада)

Члени комісії: Заступник головного бухгалтера
(посада)

Бухгалтер
(посада)

(підпис)

О.М. Килимко
(ініціали, прізвище)

Н.В. Бельдій
(ініціали, прізвище)

В.А. Притюпа
(ініціали, прізвище)

Наказ № 32-Ш

31.12.2023 р.

м. Київ

Про притягнення до матеріальної відповідальності Даниленка Ігоря Петровича

У зв'язку з виявленою комісією під час інвентаризації нестачею виробничих запасів на загальну суму 8 500 грн і згідно зі ст. 132, 136 КЗпП НАКАЗУЮ:

1. Притягти Даниленка Ігоря Петровича, комірника, до матеріальної від-повідальності в розмірі 8 500 грн.
2. Головному бухгалтеру Притюпа В.А. стягнути суму шкоди шляхом її утримання із заробітної плати Даниленка І. П. з урахуванням вимог ст. 128 КЗпП, від-раховуючи щомісячно по 20 % заробітку починаючи з січня 2024 року до повного покриття шкоди.
3. Начальнику відділу кадрів Кравченко О. Л. ознайомити Даниленка І. П. із цим наказом під підпис.
4. Утримання здійснювати після закінчення семи днів із моменту ознайомлення Даниленка І. П. із цим наказом.

Підстави:

1. Акт інвентаризаційної комісії від 31.12.2023 р.
2. Матеріали службового розслідування: службові записки працівників складу, акти інвентаризації складу, висновок інвентаризаційної комісії.
3. Пояснювальна записка Даниленка І. П.

Бухгалтер

Притюпа В.А.